

E L F

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2013

aruandeaasta lõpp: 31.12.2013

sihtasutuse nimi: Sihtasutus Eestimaa Looduse Fond

registrikood: 90001457

tänava/talu nimi, Lai 29

maja ja korteri number:

linn: Tartu linn

maakond: Tartu maakond

postisihthnumber: 51014

telefon: +372 7428443

e-posti aadress: elf@elfond.ee

veebilehe aadress: www.elfond.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	24
Bilanss	24
Tulemiaruanne	25
Rahavoogude aruanne	26
Netovara muutuste aruanne	27
Raamatupidamise aastaaruande lisad	28
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	28
Lisa 2 Raha	32
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	32
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	33
Lisa 5 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad	33
Lisa 6 Kinnisvarainvesteeringud	34
Lisa 7 Materiaalne põhivara	35
Lisa 8 Immateriaalne põhivara	36
Lisa 9 Kapitalirent	36
Lisa 10 Kasutusrent	37
Lisa 11 Laenukohustused	38
Lisa 12 Võlad ja ettemaksed	39
Lisa 13 Võlad töövõtjatele	39
Lisa 14 Eraldised	40
Lisa 15 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	40
Lisa 16 Annetused ja toetused	41
Lisa 17 Tulu ettevõtlusest	42
Lisa 18 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	42
Lisa 19 Mitmesugused tegevuskulud	43
Lisa 20 Tööjõukulud	43
Lisa 21 Seotud osapooled	43
Lisa 22 Projektide tulud valdkondade kaupa	44
Lisa 23 Sihtkapitalid	46

Eestimaa Looduse Fondi 2013. aasta tegevusaruanne majandusaruande juurde

Sisu

Sissejuhatus	2
Eestile omaste koosluste ja maastike säilimine	5
Looduskaitse andmebaas	5
Kaitsekorralduskavade koostamine	5
ELFi mereprogramm	6
Merealade planeerimine	6
Merealade väärtuste kaardistamine ja merekaitsealade ettepanekud	6
Eutrofeerumine	6
Paldiski LNG terminal	8
Naftareostuse ennetamine ja tõrjevõimekus.....	8
ELFi metsaprogramm.....	8
Metsaprogrammi tegevused	8
ELFi märgalade programm	10
Ropka-lhaste looduskaitseala moodustamine	10
Sookoosluste taastamine	10
Soode inventuur	10
Ohustatud liikide ja nende elupaikade kaitse	11
Lendorav	11
Nahkhiired	13
Hülged	13
Ilves.....	13
Hunt	13
Konnad teel(t).....	14
Metsloomade taastuskeskus	15
Põllumajandusmaastiku liigid.....	15
Võõrliigid	15
Loodusvarade jätkusuutliku kasutuse edendamine.....	16
Kasvuhoonegaasid.....	16
Geneetiliselt muundatud organismid (GMO).....	16
Energeetika.....	16

Globaalsed keskkonnaprobleemid	16
Loodust hoidva mõtlemise ja käitumise levitamine ühiskonnas.....	17
ELFi talgute 2013. aasta.....	17
Teeme Ära 2013	18
Palupõhja looduskool	18
Muraste looduskool	19
Looduskaitse uudiste veebiportaal Roheline Värav	19
Loodushelid	19
Keskkonnahariduse areng	19
Välja antud stipendiumid ja toetused	20
ELFi koostööpartnerid	20

Sissejuhatus

SA Eestimaa Looduse Fond (ELF) on mittetulunduslik valitsusväline keskkonnaorganisatsioon, mis loodi 1991. aastal. ELFi tegevuse eesmärk on Eesti looduse ja keskkonna kaitsmine.

ELFi missioon:

- 1) Eestile omaste koosluste ja maastike säilitamine
- 2) Ohustatud liikide ja nende elupaikade kaitsmine
- 3) Loodusvarade jätkusuutlike kasutuse edendamine
- 4) Loodust hoidva mõtlemise ja käitumise levitamine ühiskonnas
- 5) Lahenduste otsimine tulevastele põlvetele puhta elukeskkonna säilitamiseks.

Oma eesmärgi saavutamiseks ELF:

- 1) kogub ja jaotab sihipäraselt loodus- ja keskkonnakaitseks raha ja muid vahendeid,
- 2) organiseerib majanduslikku ja moraalset toetust loodus- ja keskkonnakaitsealastele projektidele, mis näevad ette probleemi uurimist, praktiliste kaitseabinõude rakendamist ja avalikkuse informeerimist,
- 3) algatab ja viib vajaduse korral läbi loodus- ja keskkonnakaitsealaseid projekte, annab välja stipendiume.

2013. aasta käive oli 845 tuhat eurot. Eesti riiklike fondide ja riigieelarve toetuste raha moodustas ELFi eelarvest 2013. aastal 44,1%, tasulised teenused 18,1% ja eraannetused 3,9 %.

2013. aastal jätkus Eesti riigipoolne toetus ELFi projektidele, sh SA Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) rahastus, sealjuures oli jätkuvalt oluline kaasrahastus EL toel erinevates INTERREG programmides läbiviidavatele tegevustele. Samuti oli oluline KÜSKi toetus. Võrreldes varasemate aastatega on EL rahastuse kasutamisel omafinantseeringu vahendite leidmine ja ettefinantseerimiseks vajalike vahendite tagamine KIKi kaasabil olnud suureks toeks projektide elluviimisel ja loodame, et need võimalused säilivad ka edaspidiselt. Vastasel korral on raskendatud EL rahastuse taotlemine ja kasutamine, kuna riskid kaasrahastuse mitteleidmise puhul ja tegevuste elluviimiseks rahaliste vahendite olemasolu tagamisel on väga suured. Kõigi ELFi INTERREGi projektide kaasrahastus on suuremas osas kaetud KIKi omafinantseeringuga ja alates 2010. a sügisest

sõlmiti KIKiga projektide ettefinantseerimiseks ka vastav laenuleping, mille tagasimakse tähtaeg on detsembris 2014. Tagatiseks on seatud ELFi kinnisvara aadressi Riia 185a.

2014. aastal plaanime rahastuse osas esitada tegevuste läbiviimiseks taotlusi nii Eesti kui ka ELi fondidele. Kuigi ELFi juhatuse on viimasel ajal teinud pingutusi eratoetuste osakaalu suurendamiseks eelarves, on selline tegevus raskesti planeeritav ja eratoetuste osas suuremaid muutusi ette ei prognoosita.

Töölepingu alusel töötas 2013 aastal ELFis keskmiselt 22 inimest (17 täisajaga töökohta), lisatöid telliti töövõtulepingu alusel 30 inimeselt ja 61 juriidiliselt isikult. Töötajate palgakulu koos maksudega oli 2013. aastal 364 tuhat eurot.

Tegevjuhtkonna (juhatuse esimees, juhatuse aseesimees ja raamatupidaja) töötasud koos sotsiaalmaksuga olid 2013. aastal 70,2 tuhat eurot.

ELFi nõukogu töötas vabatahtlikkuse alusel. Tasusid ja soodustusi kõrgema juhtorgani liikmetele ei makstud.

2013. a jätkas juhatuse tööd kolmeliikmelisena. Juhatuse esimehena jätkas Silvia Lotman. Juhatuse liikmete Tarmo Tüür ja Kadri Kalmus volitusi taaspikendati aasta võrra.

ELF ei väljastanud garantiisid.

Kuna SA Eestimaa Looduse Fond koos Eesti Rohelise Liikumisega loobusid 18. jaanuaril 2005.a. saadud Tallinna Ringkonnakohtu otsuse edasikaebamisest, tühistamaks keskkonnaministri 15.01.2004 otsust Saaremaa sadama keskkonnamõjude hindamise aruande heakskiitmise kohta, kuulub kohtuotsuste järgi SA Eestimaa Looduse Fondilt koos Eesti Rohelise Liikumisega väljamõistmisele 35 000 krooni (2273 eurot). Keskkonnaministeeriumi kasuks. 2013 aastal suurendati moodustatud eraldist 2273 euronit sihtotstarbeliselt kogutud annetuste jäägi arvelt. Seni pole Keskkonnaministeerium nõuet nimetatud summa väljamaksmiseks esitanud.

Tabel: Eestimaa Looduse Fondi tegevuse ülevaade 2007- 2013 aastal

Alates 2011. a. summad eurodes

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Eraisikust toetajaid	430	288	260	275	184	236	195
Tegevustes osalenud vabatahtlikke	~500	~50 000	1425	550	720	1185	1077
Vabatahtlike töötunde	~5000	~56 000	~5100	~6430	~7200	~9863	8588
Käimasolevaid projekte :							
Looduskaitstes	13	9	7	10	13	9	7
Loodushariduses	13	7	1	1	1	6	5
Säästva arengu valdkonnas	5	2	2	4	4	6	5

Mets	1	3	4	1	1	1	2
Märgalad	4	0	3	3	3	4	4
Meri	4	5	9	8	12	7	7
Muud (sh keskkonnaõigus)	14	6	5	4	1	1	1
Töölepinguga töötajaid	18	16	16	17	22	24	21
Täisajaga töökohti	9	7	7	7	13	8	9
Lisatöodes hõivatud inimesi	40	29	30	58	30	26	31
TULUD (tuh. krooni/ eurot):					eurot	eurot	eurot
Tulud kokku	6 681	11 050	9 021	9 988	922	920	845
Laekumisi välismaistest allikatest	4 044	2 932	3769	7095	524	534	275
s.h. Euroopa Liidu fondid	3 069	901	1745	1469	380	378	138
s.h. WWF	792	1 392	1273	674	45	48	106
Eesti riigieelarvelised ja riiklike fondide vahendid	912	6 409	3579	1362	277	275	376
Laekumisi annetustest	376	341	443	293	28	22	41
s.h. Eraisikust toetajad	248	203	431	276	27	13	37
s.h. Äriorganisatsioonide toetus	128	138	12	17	1	1	4
Projektide tulu teenustest, ettevõtlustulu	647	1 096	746	1015	52	102	153
Muu tulu , ettevõtlustulu	213	288	219	223	29	0	0
KULUD (tuh. krooni/eurot):					eurot	eurot	eurot
Kulud kokku	6 491	11 005	8 492	10 180	950	899	806
Tööjõu palgakulu koos maksudega	2 784	2 954	3483	5283	335	425	364
s.h. Nõukogu, juhatuse tasud ja soodustused **	0	67	1187	883	16	1,6	0
Projektide otsesed kulud	2 909	7 086	4819	3820	501	406	385
Tegevuskulud	685	852	709	921	72	55	42
s.h. Ettevõtluskulud	54	163	44	315	42	34	42
Muud kulud (finantskulud, maamaks, põhivara kulum)	113	113	121	156	40	13	16

** - alates 2008. a dets sõlmiti juhatuse liikmetega lepingud ja kaotati senised töölepingud tegevjuhi, avalike suhete juhi ja raamatupidajaga, alates 2011. a aprillist töötavad tegevjuht, avalike suhete juht ja raamatupidaja taas töölepingu alusel.

Finantssuhtarvud:

	2013	2012
Maksevõime üldine tase		
= käibevara/ lühiajalised kohustused	1,12	1,18
Kohustuste ja varade suhe	0,69	0,92
Rahaliste vahendite tase = raha/lühiajalised kohustused	0,45	0,38

Teadus- ja arendustegevuse osakaal 2013. aastal 34,67 %

Eestile omaste koosluste ja maastike säilimine

Looduskaitse andmebaas

ELFi looduskaitse-andmebaas hõlmab enamikku Eesti elupaigatüüpe ja loodusväärtusi. Läbi viidud üle-eestiliste inventuuride [põlismetsad (1993-1996); puisniidud (1995-1996); märgalad (1996-1998); niidud (1999-2001); sood (2009-2012) jt.] andmed on täielikult digitaliseeritud ja süstematiseeritud. Andmebaas koosneb 31.12.2013 seisuga 24040 kirjest (millele lisandub 6975 niidukirjet), iga kirje on ühe konkreetse elupaiga kohta (hõlmab tavaliselt 0,5–100 ha) ja sisaldab andmeid selle seisundi, väärtuste ja liigilise koosseisu kohta. Andmebaas vastab Euroopa kriteeriumidele ja võimaldab selle kasutust riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil.

Väljavõtteid kaitstavate liikide ja väärtuslike koosluste kohta on edastatud Keskkonnaregistrile (EELIS), Keskkonnaministeeriumi looduskaitseosakonnale, Euroopa Komisjonile jt asjakohastele institutsioonidele, aga ka Eesti flora levikuatlasele (Tartu 2005). Lisaks "traditsioonilisele" väljavõttele on Keskkonnaregistris ka eraldi teemakiht 'sood', mille materjal põhineb ELFi 1997. ja 2009-12. a. välitöödel; seda andmekihti oleme ka 2013.a. parandanud ja täiendanud.

ELFi andmebaas on oluline, püüdmaks tagada Natura 2000 protsessi objektiivsust looduskaitsestest aspektidest lähtuvalt. Samuti on oluline seirata Natura kriteeriumite täitmist Eesti riigi ja arendajate poolt (arendustegevus, sh planeeringud; riikliku ülevaate koostamine Natura-alade kaitse osas; Natura-aladel loodushoiutööde rahastamine). Nendele tegevustele aitab kaasa osalemine Eesti-sisestes ja rahvusvahelistes koostöövõrgustikes (Eesti Keskkonnaühenduste Koda, WWF, CeeWEB, IUCN).

Kaitsekorralduskavade koostamine

2013. aastal oli ELFis töös Koorküla looduskaitseala ning Matsalu rahvuspargi, Rajametsa hoiuala, Haeska hoiuala ja Puiatu merikotka püsielupaiga (osa Väinamere linnu- ja loodusalast) kaitsekorralduskavad. Koorküla looduskaitseala kaitsekorralduskava valmis 2013. aastal, vastutavaks eksperdikks Helen Toom. Matsalu rahvuspargi jt kaitsekorralduskava põhiosa valmis 2013. aastal, kuid tööde lõplik kooskõlastamine ja üleandmine Keskkonnaametile jäi 2014. aasta algusesse, kava koostamisel oli vastutavaks eksperdikks Aleksei Lotman.

ELFi mereprogramm

Merealade planeerimine

ELF on võtnud initsiatiivi Eesti merealade ruumilise planeerimise vajaduse selgitamisel ning protsessi edasiviimisel. ELFi surveel on riigi poolt alustatud merealade planeeringutega, algatatud ja käimas on Hiiu ja Pärnu maakondade merealade planeeringud tähtajaga 2016. 2013. aastal osales ELFi ekspert Alekseid Lotman mainitud planeeringute juhtkomisjoni töös. ELF on endiselt seisukohal, et ka teiste maakondade merealade ruumilised planeeringud tuleks algatada lähiajal.

Merealade väärtuste kaardistamine ja merekaitsealade ettepanekud

2013.a. töötasid ELFi tellimusel KIKi poolt rahastatava projekti raames Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut ja Eesti Ornitoloogiaühing merepõhja elupaikade ja merelindudele oluliste alade modelleerimise kallal. Modelleerimistulemuste põhjal on võimalik saada infot potentsiaalselt väärtuslike alade kohta, mis vajaksid täiendavaid inventuure ja ilmselt ka kaitset. Modelleerimise tulemused laekuvad ja avalikustatakse 2014. aastal. Projekti juhtis 2013. aastal Helen Toom, projekti peaeksperdina töötas Aleksei Lotman.

Endiselt on teadmata ELFi poolt 2009. aastal inventeeritud ja kaitse alla võtmise ettepanekuna esitatud Krassgrundi madaliku kaitse alla võtmise menetluse seis. Ühtlasi jälgib ELF riigi poolt 2013. aastaks kavandatud mereseaduse alast tegevust, kuigi senini ei ole Keskkonnaministeerium eelnõud koostama asunud.

Eutrofeerumine

2013. aasta ELFi tegevusi eutrofeerumise ehk mere ja teiste veekogude ületoitelisuse probleemi alast tegevust ilmestavad põllumajandusest tuleneva hajureostuse vähendamise abinõude kavandamine, sealhulgas ka pidev tegevus Euroopa Liidu Ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) reformiga seonduvate määruste eelnõude menetluste jälgimine ja kommenteerimine, samuti uue perioodi Eesti maaelu arengukava, eelkõige selle keskkonnameetme kujundamises osalemine.

Regulaarselt on osaletud Maailma Looduse Fondi (WWF) Läänemere võrgustiku (*Baltic Ecoregion Programm* – BEP) töös. BEPi raames anti välja Läänemere sõbraliku taluniku auhind mahedale piimatootja Saidafarmi juhile Juhan Särgavale, kes valiti 2013. aastal ka rahvusvahelise samanimelise konkursi võitjaks. Kohtumistel Põllumajandusministeeriumiga ja koostöös Eesti Keskkonnaühenduste Kojaga rõhutati vajadust lisada uue perioodi maaelu arengukavasse põllumajandusliku hajureostuse takistamise meetmeid. Avaliku debati hoidmiseks osaleti Postimees Online korraldatud väitluses mahepõllumajanduse teemal ning teavitati avalikkust WWFi ja BCG koostöös valminud raportist „A Business Plan for the Baltic Sea“.

Jätkusid laevadest õhku paisavatavate väävl ja lämmastiku oksiidide emissiooni piiramisele suunatud tegevused, eelkõige asjaomaste dokumentide läbitöötamine. Paraku on endiselt lahtine lämmastikuheitmete piiramise küsimus, mis on otsesemalt seotud eutrofeerumisega ja sedakaudu ka mereelupaikade seisundiga.

Projekt: Toitainete koormuse vähendamine Läänemerre ja pärandkoosluste majandamine (SNOWBAL - Saving the Sea from Nutrient Overload by managing Wetlands/grasslands BALtically).

Projekti eesmärk oli bioloogilise mitmekesisuse säilimisele ja suurendamisele kaasa aitamine, vähendades ühtlasi ka põllumajandusest pärit toitainete kannet Läänemerre pärandkoosluste majandamist parandades. Eesmärgi saavutamiseks kaasati piirkonna põllumajandustootjaid, kuna majanduslikult tõhus, kuid samal ajal keskkonnasõbralik tootmine peaks negatiivseid suundumisi vähendama. Loomakasvatuse oluline komponent sõnniku käitlemine on üks valdkondi, mis vajab tähelepanu: eesmärgiks on vähendada taimetoitainete jõudmist veekogudesse ja Läänemerre, see aga nõuab läbimõeldud sõnniku käitlemist. ELF viis projekti läbi koos partneritega: Upplandi Fond Rootsist ja Läti Looduse Fond.

2013.a. toimusid SNOWBALi raames talgud, õppereisid talunikele, seminarid ning talunike individuaalne nõustamine välisekspertide poolt. Korraldatud on mitmeid kohtumisi ja arutelusid põllumajanduspoliitika ja uue maaeluarengukava ettevalmistamisega seoses (nt kõne Eesti Talupidajate Keskliidu kongressil). Läbi on viidud küsitlus talunike hulgas sõnnikumajanduse ja pärandkoosluste hooldamise teemadel. Koostati ja trükiti väga populaarseks osutunud käsiraamat „Lihaveisekasvatus pärandkooslustel“. Projekti rahastas Central Baltic Interreg IVA programm, kaasrahastasid KIK ja WWF Rootsi. Projekt lõppes detsembris 2013.

Projekt: Meatbal („Making Ecologically Approaches Transforms Baltic Area Livelihoods“)

Projekti eesmärk oli põllumajandusliku reostuse vähendamine Läänemerre ja elurikkuse säilitamisele kaasa aitamine. Selleks uuriti pilootaladel veerežiimi, et nende looduslikkust taastada - nõukogude aegsed sirged kuivenduskraavid on muutnud rannaniidud liialt kuivaks, see aga takistab nt niidurüüdil, naaskelnokal jt kaitsalustel liikidel edukat pesistumist. Vesi peaks lageda rannaniidu lompides säilima vähemalt juuli alguseni, mis võimaldaks kurvitsalistel pehmest mudast pisikesi selgrootuid toiduks otsida. Ka haruldane juttself-kärnkonn e kõre vajab oma elupaigaks ja edukaks kudemiseks palju pisemaid lompe ja sonne. Märgalad ja kraavid, kus vesi aegalsemalt voolab, vähendavad samuti eutrofeerumist põhjustavate toitainete jõudmist merre. 2013. aastal teostati vanade kraavide laugemaks ja aeglasema veevooluga tegemiseks pinnase tööd Matsalu Rahvusparki piiranguvööndis Salmi rannaniidul. Samuti projekteeriti Matsalu Rahvusparki Salmi rannaniitu läbiva kasevälja peakraavi looduslikkuse taastamine ning valminud tööprojekti täiendades on võimalik tulevikus kraavi looduslikkus taastada. Projekti toetas Rootsi WWF, projekt lõppes detsembris 2013.

Projekt: „Põllumajandusliku hajukoormuse vähendamise meetmed“

Projekti eesmärk on tutvustada ja modelleerida kaheksat põllumajandusliku hajukoormuse takistamise meetet Porijõe valgatal ja Võrtsjärve valgatal. 2013. aastal viidi läbi hulk veeanalüüse uuritaval alal ning modelleeriti põllumajanduslikku hajureostust ning võimalikke takistavaid meetmeid. Põllumajandustootjatele korraldati avalik seminar ning viidi läbi individuaalsed intervjuud veekaitse meetmete rakendamiseks valmisoleku teemal. Projekti rahastab KIK ja projekt kestab kuni oktoobrini 2014.

Eutrofeerumise alases tegevuses töötasid ELFi 2013. aastal eksperdid: Aleksei Lotman, Kristjan Piirimäe, Indrek Talpsep, Kuno Kasak, Kaia Lepik ja Lia Rosenberg.

Paldiski LNG terminal

27.09.2012 võttis Paldiski linnavalitsus vastu otsuse nr 51, millega kehtestati Paldiski LNG terminali teemaplaneering. Planeeringuga kavatakse rajada Pakri linnualale vedelgaasi terminal ja sellega seotud rajatise. ELF koos Eesti Ornitoloogiaühinguga (EOÜ) on kaevanud otsuse kohtusse, kuna leiavad, et sellise suurobjekti rajamine toob kaasa pöördumatut kahju Pakri poolsaare ümbruse linnustikule ja arendust ümbritsevale Pakri maastikukaitsealale. 2013. aastal toimusid arendajaga kohtuvälise kokkuleppe kohtumised nii eraldi kui kohtu vahendusel, kuid kokkuleppele ei jõutud. Kohtuistung toimus 4.06.2013 ning Tallinna halduskohus otsustas 30.10.2013 ELFi ja EOÜ kaebust mitte rahuldada, siiski kohus tunnistas ELFi ja EOÜ kaebeõigust ning jättis kohtukulud kummagi poole enda kanda. Pärast kohtuotsusega tutvumist esitasid ELF ja EOÜ 29.11.2013 apellatsioonikaebuse Tallinna Ringkonnakohtule. Kohtumenetlus jätkub 2014. aastal, ELFi ja EOÜd esindab menetluses Keskkonnaõiguse Keskuse jurist Siim Vahtrus.

Naftareostuse ennetamine ja tõrjevõimekus

2013. aastal ELFi aktiivset tegevust naftareostustõrje võimekuse tõstmiseks ei toimunud, kuna puudusid ressursid. Kohtutud on korduvalt Keskkonnaministeeriumi, Siseministeeriumi, Keskkonnaameti ja Päästeameti ametnikega, et selgitada ELFi muret reostustõrje võimekuse puudulikkuse üle (Eesti ei vasta hetkel HELCOMi seatud kriteeriumitele), vajadust nn õlifondi loomise ja vabatahtlike koolituse järele. ELF kogub jätkuvalt naftareostuse likvideerimisest vabatahtlikult huvitatud inimeste kontakte, et neid informeerida korraldatavatest koolitustest ja kohadest ja olukordadest, kus on abi vajalik.

Tegevusi koordineeris vabatahtlikuna Agni Kaldma.

ELFi metsaprogramm

Metsaprogrammi tegevused

2013. aastal viidi enamus ELFi metsaprogrammi tegevusi läbi Euroopa Majanduspiirkonna 2009-2014 Vabaühenduste Fondi vahenditest rahastatud projekti „ELFi ja teiste keskkonnaühenduste metsanduspoliitikalase eestkoste suutlikkuse tõstmine“. Projekti esimeses etapis telliti Keskkonnaõiguse Keskuselt juriidiline analüüs Eesti metsaseaduse muudatustest viimastel aastatel, mis on kättesaadav siit: <http://www.elfond.ee/et/uudised/26-metsauudis/1609-eesti-metsade-tulevik-on-murettekitav>.

Projektijuht on osalenud Keskkonnaministeeriumi poolt kokku kutsutud range kaitsega metsade töörühmas ja metsa majandamise eeskirja avalikustamisel. Töörühmas on leitud, et saamaks teada, kui palju on Eestis ranget kaitset vajavaid metsi, on esmalt vajalik leppida kokku, millise meetodi alusel metsapindala arvutatakse. Samuti leiti, et bioloogilise mitmekesisuse tagamiseks metsaökosüsteemides ollakse lähedal, sest range kaitse all on hetkel 9,8 % metsade kogupindalast (vajalik on vähemalt 10 %). Samas on vaja, et mõnede metsatüüpide proportsioon selles oleks suurem. ELF on olnud vastu herbitsiidide kasutamisele metsanoorendike hooldamisel, sest tegemist on keskkonnaohtlike ainetega, lisaks on antud tegevus vastuolus Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud Looduskaitse arengukavaga.

Projekti raames osaleti Riigikogu Keskkonnakomisjoni kohtumisel Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO) esindajatega, kohtumine toimus 3. juunil 2013. Koosoleku käigus tutvustas projektijuht olulisemaid puudujääke metsaseaduses: säilikuude hulga suurenemist planeeritakse hakata nõudma vaid suurematel lageraielankidel, ent see ei too kaasa olulisi muudatusi, sest enamikel raielankidel jääb säilikuude nõutav kogus samaks. Samuti on vaja erametsaomanikele suunata senisest rohkem teavet metsaga seotud loodusväärtustest, vastavasisulised koolitused peaksid jõudma erametsaomanikeni senisest enam. Samuti esitas ELF oma kriitika Riigikogu Keskkonnakomisjonis toimunud metsaseaduse arutelul septembris, kuid ELFi ettepanekuid metsaseaduse eelnõusse ei lisatud.

Augustis viis ELF läbi kaks õppereisi vabaühendustele ja metsanduseksperptidele: esimene püsimetsanduse teemal Läti püsimetsanduse mudelaladele ning teine säilikuude teemal Eestis firma Stora Enso raielankidele. Septembris korraldati Facebooki kampaania puuseente pildistamiseks, mille tulemusena valmis virtuaalne näitus, mis on vaadeldav siin:

<https://picasaweb.google.com/115506992366459558114/UhisloomingulinePuuseenteVirtuaalnaitus>.

Metsandust puudutav kommentaar edastati raadiole: 19. aprillil 2013 kell 9.00 eetris olnud Eesti Rahvusringhäälingu (ERR) uudistes räägiti Tartus toimuvast metsanduse visioonikonverentsist, projektijuht kommenteeris konverentsil allkirjastatavat metsanduse hea tava lepet. Projektijuht osales ettekandega „Põlismets – elurikkuse etalon“ Eesti Teaduste Akadeemia Looduskaitsekomisjoni ettekandepäeval 5. juunil 2013 Tartus. Ajakirjanikule jagati kommentaare metsade elurikkusest, vastav artikkel ilmus 8. mail 2013 veebiväljaandes Roheline Värav:

<http://www.rohelinevarav.ee/roheline-sahtel?uudis=35>. Lisaks meediakommentaari alustas ELF oma kodulehel metsablogi pidamist, mis on kättesaadav siit: <http://www.elfond.ee/metsablogi>.

Projektijuhina ja metsaekspertina töötas 2013. aastal Indrek Sell, looduskaitse ekspertitena Silvia Lotman, Eerik Leibak ja Lauri Lutsar.

ELF võttis 2013. aastal osa ühisprojektist „MTÜde kompetentsi suurendamine metsakaitsealases tegevuses lõunaboreaalsetes ja kesktaigavööndis“, mille raames inventeeriti Eestis 20 potentsiaalselt kaitseväärtuslikku metsaala ning valiti välja 15 keskmise või kõrge kaitseväärtusega metsa, mis koondati koos Soome, Rootsi ja Venemaa koostööpartneritega ühisele Google Maps kaardile. Kaart sisaldab ka valitud metsade fotosid ja kirjeldusi ning on kättesaadav siit: <http://goo.gl/ZcSP1V>

Projekti teine eesmärk oli välja selgitada erinevused osavõtivate riikide kaitsealade käsitluses ning töötada välja ühine arusaadav klassifikatsioon, mis hõlmab lõunaboreaalset ja kesktaigavööndit Soomes, Rootsis, Eestis ja Vene Karjalas. Ühtlasi arutleti metsakaitse probleemide üle erinevates riikides ning igas riigis koostati valitud probleemi põhjal juhtumianalüüs, mis Eesti puhul käsitleb Otepää looduspargis asuva Põlkuse sihtkaitsevööndi osalist muutmist piiranguvööndiks ning on ingliskeelsena kättesaadav <http://elfond.ee/images/juhtum.pdf>

Edasiseks sihiks on kaardimaterjali abil kõrge kaitseväärtusega, kuid praegu kaitse alt väljas olevate metsade hulga täpsustamine ning nende kaitse alla võtmisele kaasa aitamine. ELFi koostööpartnerid olid Soome Looduskaitseliit (SLL), Rootsi Looduskaitseühing (SSNC) ja Karjala piirkondlik looduskaitseühendus SPOK ning koostööd on plaanis samade partneritega jätkata.

Projekti koordineeris metsaspetsialist Kaarin Parts.

ELFi märgalade programm

Ropka-Ihaste looduskaitseala moodustamine

Alates 1990. aastate algupoolest on ELF ühes teiste keskkonnaorganisatsioonidega tegutsenud, et Tartu linna külje all võetaks kaitse alla oluline loodusväärtustega Ropka-Ihaste kaitseala. 2012.-13.a. kaitseala menetlemise protsess keskkonnaministeeriumis lõpuks taaskäivitati, kuid hetkel on kaitse-eeskirja kinnitamine Vabariigi Valitsuses takerdunud siseministeeriumi eriarvamuse taha.

Sookoosluste taastamine

Viimastel aastatel on Lääne-Euroopa eeskujul Eestiski rohkem tähelepanu pööratud kaitsealuste sookoosluste taastamisele (peamiselt maaparanduskahjustuste elimineerimisele). Esimeseks pääsukeks oli ELFi initsiatiivil 2007.a. valminud Kuresoo kaguosa (Soomaa RP) taastamiskava. Järgnesid 2012. aastal Coca-Cola toetusega ette valmistatud esildised ja põhjendused veel kümne soo-osa taastamiseks teistel Ramsari aladel (<http://elfond.ee/et/teemad/raba/soode-taastamine/soode-taastamise-kavandamine/soode-taastamise-projekti-tulemused>). Mitmetele neist on juba valminud tööprojektid ning tegevustega alustatud Keskkonnaministeeriumi, Keskkonnaameti või RMK eestvedamisel.

2013. aastal ei olnud ELFis lepinguliselt tööl soode taastamise eksperti, tulevaste sellealaste tegevuste planeerimisel on konsulteeritud Marko Kohviga.

Soode inventuur

1997.a. toimunud, Maailmapanga poolt rahastatud soode inventuuri lõpuks olid olemas andmed Eesti suuremate, väljaspool tollaseid kaitsealasid paiknevate soode kohta. Koos järgneval kümnel aastal tehtud välitöödega oli 2008. aasta lõpuks piisavalt andmeid arvult ca 12% ja pindalalt ca 40% Eesti lage- ja puissoo kohta (ligi 93 000 hektaril). 2009-10.a. õnnestus EEA – Norra finantsmehhanismi, Keskkonnaameti, Ahti Heinla ja KIKi toetusel inventeerida lisaks 13 901 võimalikku sookooslust, millest soodeks osutus 8676 ala umbes 147 000 hektaril.

Niisiis oli 2009.-10.a. projekti lõpuks olemas kohane andmestik 96,9% eeldatavate lage- ja puissoode kohta (pindalaliselt 96,2% kohta); inventeerimata või puudulikult inventeeritud oli 786 ala. Seetõttu algatati 2011.-12.a. täiendav projekt "Soode looduskaitse inventeerimise lõpetamine", mida soostus rahastama KIK. 2011.a. välitöödel inventeeriti 178 ala, ülejäänud 632 ala kohta laekus 2012.a. aga andmeid 759 kirjena, misjärel 100% Eestis teadaolevatest lage- ja puissooladest on ühtse metoodika alusel inventeeritud. Selliste soode kogupindala võime hinnata umbes 240 000 hektarile, mis moodustab ca 5,3% Eesti maismaast. Alates 1950. aastatest on soode pindala kahanenud 2,7-2,8 korda. Praegu on suurem osa väärtuslikest sookooslustest kaitse alla võetud, suuremad vajakud puudutavad allikasoid ja liigirikkaid madalsoid. 2013.a. esitasime keskkonnaministeeriumile esialgsed põhjendused 10 kõige olulisema soo kohta, mis tuleks kaitsealade võrgustikuga liita. Edasise analüüsi käigus tuleb need (ja võibolla veel mõned) ettepanekud seadusnõuetele vastavalt ka ametlikult vormistada.

2013.a. kevadel valmis projekti lõpufaasis vastav eestikeelne trükis ("Eesti soode seisund ja kaitse"), millest ühe eksemplari said planeeringute tegemise tarbeks ka kõik Eesti omavalitsused. Vabamüüki trükis ei jõua, peamist tiraa,iosa levitas keskkonnaministeerium. Trükise elektroonilise versiooniga ja

Eesti soode kaardirakendusega saab tutvuda siit: eestikeelse trükisena ja kaardirakendusena, vt täpsemalt: <http://elfond.ee/et/teemad/raba/10-000-sood>

2013. a. keskpäigani oli ELFi juhtivaks märgalaekspertiks ja projektijuhiks Eerik Leibak, teisel poolaastal oli vastav positsioon ressursside puudumisel täitmata.

Ohustatud liikide ja nende elupaikade kaitse

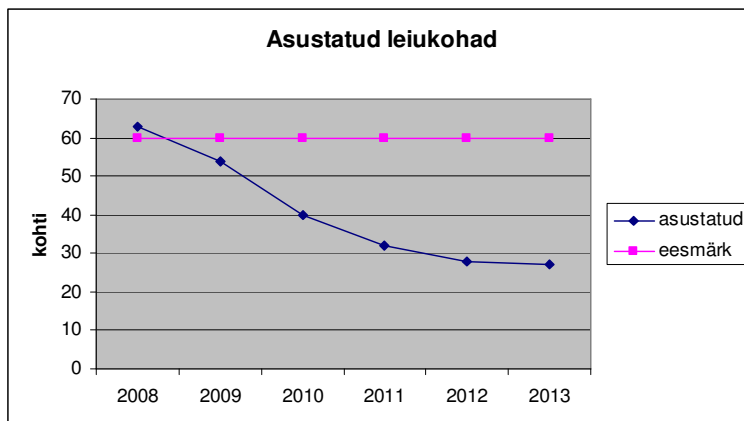
Lendorav

Lendorava projekti põhieesmärgiks on olnud ja jääb ka tulevikus aktuaalse info kogumine lendorava esinemispaikade kohta. Selleks inventeeritakse lendoravatele sobivaid metsi nii varasemates esinemiskohtades kui nende ümbruses. Praegu on keskkonnaregistrisse kantud 111 lendorava leiukohta. Kuid kõik neist pole igal aastal asustatud.

Et saada ülevaadet lendoravate olukorrast tema peamisel asualal, Alutagusel, kontrolliti 2013. aastal koostöös Eesti Looduseuurijate Seltsiga sealsete registreeritud leiukohtade asustatust ning inventeeriti piirkonnas leiduvaid lendoravatele sobivaid metsi.

2013. aastal kontrollitud 75-st keskkonnaregistrisse kantud lendorava leiukohast oli asustatud vaid 24 leiukohta. Lendoravatele sobivate metsade inventuuri käigus leiti 2013. aastal leiti siiski ka neli uut lendoravate poolt asustatud elupaika. Uutest lendoravate leiukohtadest asus üks varasema leiukoha vahetus läheduses. See leiukoht kaardistati teada olnud leiukoha laiendustena ning arvestati asustatud elupaikade hulka. Samas leiti teadaolevate leiukohtade vaheliste liikumiskoridoride olemasolu ja seisundi hindamiseks tehtud välitöödel ning prognoosimudeli kasutatavuse kontrollimisel lisaks kaks uut leiukohta (üks Taga-Roostojal ja teine Uljaste-Liival). Ühe uue lendorava leiukoha kohta Viru-Kabalast tuli teade metsa langetajatelt. Kahjuks oli selleks ajaks suur osa lendoravale sobivas elupaigast juba maha võetud.

Kokkuvõttes oli 2013. aastal Alutaguse piirkonnas teada veel vaid 27 asustatud lendorava leiukohta. Kui lendoravate leiukohad on omavahel metsadega ühenduses, asustavad lendoravad tühjaks jäänud sobiva elupaiga mõne aasta jooksul uuesti. Samas on Alutagusel nii tormide kui raiete tõttu elupaikade isoleeritus väga suur, mis raskendab või teeb võimatuks tühjaks jäänud elupaikade taasasustamise.

Joonis 1. Asustatud lendorava elupaikade arv ja keskkonnastrateegiline eesmärk

Et vältida lendoravate elupaikade edasist killustumist jätkati 2011. aastal alustatud lendorava leiukohti ühendava võrgustiku kavandamist. Leiukohti ühendavates koridorides on oluline säilitada vähemalt 10-20 meetri kõrgune sidus mets, et lendoravad saaksid nii jooksuajal kui noorloomade hajudes neid mööda sobivate elupaigalaikude vahel liikuda. Esialgne liikumiskoridoride paiknemise skeem ja uute lendoravate püsielupaikade moodustamise ettepanekud on esitatud Keskkonnaametile ja Keskkonnaministeeriumile.

Raadiosaatjate abil jälgiti 2013. aastal pikemalt 2 ja lühemal perioodil veel 1 lendoravat. Selgitati lendoravate kodupiirkonna suurusi, mis isasloomadel on tunduvalt suurem ulatudes 24 – 35 ha ja emastel 7 – 26 hektarini. Samuti täpsustati lendoravate ruumikasutust, elupaikade struktuuri, loomade poolt kasutatud pesa- ja redupaiku. Viimastel aastatel on edu saavutatud tehisõõnsuste (pesakastide) paigaldamisel. Väljatöötatud tüüpi pesakastide paigaldamine noorematesse metsadesse, kus lendoravatele vajalikud looduslikud õõnsused puuduvad, võimaldab lendoravatel ka neid metsi asustada.

2013. aasta kevadel valmistati ette uus lendorava kaitse tegevuskava, mille eelnõu on edastatud ja kaitstud Keskkonnaametile.

Edaspidised plaanid 2014. aastal

1. Jätkata lendoravale sobilike metsade inventuure ning raadiotelemeetrisi uuringuid.
2. Jätkata lendoravate elupaikade sidusa võrgustiku loomist. Selleks on vajalik inventeerida ja kaardistada teadaolevate leiukohtade vahelisi võimalikke liikumiskoridore. Juba praegu käib koostöö RMK-ga, et kehtestada lendorava liikumiskoridorides nende sidusust tagav metsamajandamine. Samalaadsed kokkulepped on vaja saavutada ka erametsa omanikega.
3. Anda soovitusi raiete kavandajatele ja raieteatiste kooskõlastajatele lendorava metsades tööde läbiviimiseks või tingimuste esitamiseks.
4. Alustada töid lendorava tehistingimustes paljundamise ja tühjaks jäänud, kuid jätkuvalt perspektiivsetesse elupaikadesse taasasustamiseks.
5. Leida võimalusi lendoravatele oluliste erametsade võõrandamiseks.

Lendoravaga seotud teemadega tegeleb praegu suuremas või väiksemas mahus 5-6 inimest. Rahastus on viimastel aastatel tulnud peamiselt Keskkonnaameti kaudu, kuid 2013. aastal kaitsetegevuste teostamiseks töid ei tellitud. Seetõttu on annetustest kogutud rahad olnud oluliseks allikaks hädavajalike vahendite soetamisel. Nii on lendoravate jälgimiseks soetatud liikumisanduriga kaamera loomade ööpäevase aktiivsuse registreerimiseks, raadiosaatjaid, öövaatlusseadmed öisteks loomade jälgimiseks, endoskoop õõnsuste sisu uurimiseks, kaks binoklit, lampe, akusid jmt. Samuti on osa annetustest kogutud raha kasutatud inventuuride ja nendega seotud transpordikulude katmiseks.

Projektijuht: Uudo Timm.

Nahkhiired

Nahkhiireprojektiga on ELFis tegeldud juba selle asutamisest saadik, 1991. aastast. 2013. a. jätkus nahkhiirte kaitse korraldamiseks vajaliku teabe kogumine, nahkhiirte kaitse küsimustes nõustamine ja vajadusel vaiete esitamine. Nõustati Eesti keskkonnaameteid, Narva Linnavalitsust ja hulgaliselt eraisikuid. Jätkus infovahetus ELFi poolt hallatavas nahkhiirte huviliste postiloendis. Hoiti ühendust EUROBATSi nõuandekomitee töörühmaga, mis kogub ja analüüsib andmeid tuuleturbiinide mõju kohta nahkhiirtele (*Intersessional Working Group on Wind Turbines and Bat Populations*). Lähtuvalt selles töörühmas koostatud juhistest on ELF püüdnud Eestis teadvustada vajadust hinnata paigaldatavate tuuleturbiinide mõju nahkhiirtele ja valida tuuleparkide asukohtadeks alasid, kus nahkhiirte hukkumise tõenäosus on väiksem. Nahkhiirte kaitse alane tegevus on hetkel ELFis alarahastatud ning 2014. aasta oluliseks eesmärgiks on leida rahastus olulistele tegevustele sh nahkhiirte kolooniatega hoonete haldajate nõustamiseks ja muude nahkhiirte kaitsega seotud konfliktide ennetamiseks.

2013. aastal juhtis nahkhiirtega seotud tegevusi ELFis Lauri Lutsar.

Hülged

ELFi töö hüljestega on suunatud hüljeste seisundi ja elukäigu selgitamisele. Jälgitakse ka, et rakendatavad looduskaitse ja -kasutuse meetmed täidaksid tõhusalt püstitatud eesmärgi - kindlustada Läänemere hüljestele tulevik tänasest tervislikumas elukeskkonnas. Läänemeres elavad viiger-, hall- ja randalhüljes. Kuna hülged asuvad ökoloogilise tasandi järgi kiskjate hulgas toitumisahela tipus, siis akumulerevad neis kõikvõimalikud ohtlikud ja toksilised ained. Eriti PCB ja toksiinid. Hülged hukuvad ka võrkudesse kinnijäämise tagajärjel. ELFi hülgetöid on kavandanud ja ellu viinud kogenud hülgeuurijad, vennad Mart ja Ivar Jüssi. Neile on olnud abiks üliõpilased ja vabatahtlikena mitmed merel ja rannikul oma igapäevast tööd tegevad inimesed. Hülgeprojekt on Eestimaa Looduse Fondi vastutusel olnud fondi asutamisest alates ja ka täna tagab ELFi-poolne tugi senitehtu järjepidevuse ning uute ettevõtmiste õnnestumise. 2013. aastal tehti eeltööd 2014. aastal tähistatavale viigerhülge aastale ning viigerhülge uuringutele Soome lahes.

Ilves

Maaailma Looduse Fondi (WWF) Poola osakonna poolt läbi viidava projekti "*Active protection of the lowland lynx population in Poland*" üheks eesmärgiks on ilvesepopulatsiooni taastamine Kirde-Poolas Massuurias. Üheks tegevuseks vastavas projektis on Eestis loodusest püütud ilveste ümberasustamine Piska ja Napiwodzko-Ramuckie metsa Massuurias. Vastavalt Poola WWF-i ja ELFi vahel sõlmitud lepingule on viidud Eestist Poola kokku 4 täiskasvanud ilvest. Ilvesed püüti Imavere ja Päinurme jahipiirkondadest Järvamaal. Lisaks püüti ja saadeti Poola 2013. aastal üks emane ilves.

2014. aastal on kavas püüda veel üks isane ilves ning Poola WWFi soovil sõlmida leping veel ühe isase ilvese püüdmiseks ja ümber asustamiseks. Ilveste ümberasustamise projekti eksperdid olid 2013. aastal Raido Kont ja Marko Kübarsepp ning ilvese tervise eest vastutas veterinaar Madis Leivits.

Hunt

2013. aasta oli ELFi, Looduskalendri, Looduse Omnibussi ja ajakirja Looduse Sõber poolt kuulutatud hundi aastaks. Hundiaasta raames kirjutati artikleid hundist ning viidi läbi hunditeemalisi loodusõhtuid. ELF viis läbi kaks õppereisi karjakasvatajatele, kuidas hoida oma kari hundikindlates

aedades. Öppereise kajastas ka Aktuaalne Kaamera. Projektist lähemalt:

<http://www.elfond.ee/et/uudised/28-saastvaarenguudis/1626-2013-11-29-11-44-55>

ELFi huvi on jätkata hundi ja karjakasvatavate konflikti leevendamise ja esitatud on rahastustootlus KIKile tegevuse jätkamiseks.

Suurkiskjate ekspert: Peep Männil, öppereiside projektijuht Triin Nõu.

Konnad teel(t)

Kahepaiksete hukkumine järjest kasvava liikluskoormusega teedel ohustab tõsiselt konnapopulatsioonide tulevikku. Paljud kevadel kudema ja sügisel talvituma rändavad konnaliigid läbivad aastast aastasse samu rändeteid. Nii võib konnade rändeteedega ristuvatel maanteedel hukkuda vaid mõne tunni jooksul tuhandeid loomi. Sellistesse kohtadesse oleks tarvis rajada tunnelid konnade turvaliseks liikumiseks. Seni, kuni tunnelid pole rajatud, on meil siiski võimalik konni hukkumisest päästa. Selleks korraldas ELF KIKi toel ja koostöös Maanteeameti, Keskkonnaameti ning MTÜga Põhjakonn 2012. ja 2013. kevadel vabatahtlike abiga konnatalgud.

Konnad teel projekti raames toimusid 2013. aastal talgud viies erinevas kohas. Igas kohas toimusid talgud 7-8 päeva. Konnarände algust ja kestvust on raske hinnata, kuna sõltub väga palju ilmast ning on seetõttu raskesti ennustatav. Algul arvatud kuni neljast päevast koosneva rände asemel toimub ränne tegelikult nädal või rohkem, kuna vahepeal võis olla päevi, mille jooksul tegevusi ei toimunud, sest ilm ei olnud konnade rändeks sobilik. Seetõttu on operatiivse tegutsemise jaoks hea omada kohalikke aktiviste, kes saavad igapäevaselt toimival silma peal hoida.

Veel sai tutvustatud „Konnad teel(t)“ kampaaniat Jänku-Jussi Loodusraamatu esitlusel ning Leie koolis. Sarnaselt eelmisele aastale toimus ka sellel aastal meediakampaania, mille raames hoiatati autojuhte konnarändest.

Laekus infot uutest konnarände asukohtadest, kuid inimesed pöördusid ELFi poole ka teiste konnadega seotud probleemidega (surnud konnad tiigis, konnad kaevudes). Kahepaiksete kevadine rändefo koondus MapInfo kaardikihile. Lisaks tõstati konnamärkide teema, et millist liini pidi toimub nende ülespanek teede äärde.

Tegevused on kaasa toonud inimeste teadlikkuse tõusu ning tuhandete kahepaikse elu. Kokku päästeti 2012 ja 2013 aastal ca 28000 kahepaikse elu, kes suure tõenäosusega oleks autorataste all hukkunud.

Kokku osales kahepaiksete üle tee aitamise talgutel 2013a 150 vabatahtlikku, kes panustasid looduse heaks 200 töötundi.

Projektijuht 2013. aastal oli Teele Jairus, vabatahtlike koordinaator Paul Hunt.

Metsloomade taastuskeskus

2013. aastal esitas ELF KIKi taotluse metsloomade taastuskeskuse ettevalmistamise II etapiks. Projekt sai rahastuse ning projekti juhina asus tööle Agni Kaldma ning veterinaarina Madis Leivits. Tulevasele taastuskeskusele sobivaks asukohaks on valitud Aruküla ning sõlmitud AS Eleringiga krundi kasutamiseks koostööleping. Samuti kehtib koostöölepe Maaülikooliga metsloomade meditsiini arendamiseks ning kolmepoolne koostöölepe Maaülikooli ja Keskkonnaametiga. Keskkonnaamet kohustus katma I ja II kategooria kaitsealuste liikide ravikulud.

Maaülikoolis toimus 2013. aastal veterinaaria tudengitele metsloomade rehabilitatsiooni kursus. Avalikkuse teavitamiseks töötab veebileht www.metsloom.ee, samuti Facebooki leht. ELF kogub jooksvalt annetusi metsloomahaigla rajamiseks.

Põllumajandusmaastiku liigid

Põllumajandusmaastik on elupaigaks paljudele Eesti looduslikele liikidele, kelle elupaigad ja toitumistingimused sõltuvad otseselt põllumajandustootjate praktikatest. 2013. aastal jätkus ELFi ja Keskkonnaameti riigihanke raames sõlmitud leping maaelu arengukava meetmete ettevalmistamise juures konsulteerimiseks. Projekti raames viidi läbi uuringud põllulindudele sobivatest teravilja viljeluse meetoditest, samuti rakendusuring konnakotkastele sobivatest maakasutustüüpidest. Inventeeriti põllulindude esinemise alasid ning edastati andmed EELISE ja e-elurikkuse infosüsteemidesse. Keskkonnaameti nõustati poollooduslike koosluste meetme ettevalmistamiseks, selleks telliti koosluste hooldamise majanduslikud analüüsid OÜ Consultarelt, samuti liigikaitselised soovitused mitmetelt elurikkuse ekspertidelt. Viidi läbi kaks koolitust poollooduslike koosluste hooldajatele ning osaleti konsultatsioonikoosolekutel Põllumajandusministeeriumiga.

Põllumajandusmaastiku elurikkuse eksperdid olid 2013. aastal ELFis Silvia Lotman ja Triin Nõu, lisaks nõustasid projektis Eerik Leibak, Helen Toom ja Indrek Hiiesalu.

Võõrliigid

Inimtegevusega loodusesse sattuvad võõrliigid on looduslikele liikidele oluliseks ohuallikaks. 2013. aastal oli ELF kaasatud nii läbi Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO) kui ka Kesk- ja Ida-Euroopa looduskaitse organisatsioonide võrgustiku CEEweb üleeuroopalise võõrliikide regulatsiooni koostamise. Eestis on üheks olulise mõjuga võõrliigiks ameerika naarits ehk mink, kelle loodusesse sattumise põhiliseks allikaks on mingifarmid. Koos EKO liikmete, Terioloogia Seltsi ja loomakaitse organisatsioonidega osales ELF aktiivselt Keskkonnaministeeriumi konsultatsioonides mingifarmide tegevuse keelustamiseks. Kuigi tänaseks pole mingifarmide tegevust Eestis keelustatud, on aastase teemale tähelepanu juhtimise tulemuseks kõikides tegutsevates farmides topeltaedade rajamine ja sõnnikumajanduse korda tegemine.

03.09.2013 esitasid ELF, EOÜ, Eesti Roheline Liikumine, Pärandkoosluste Kaitse Ühing ja Tartu Üliõpilaste Looduskaitsering ühise kaebuse Keskkonnaameti 02.08.2012 otsuse, millega anti Nuckö Farm OÜle luba mingi tehistingimustes pidamiseks Suurekivi kinnistul Noarootsi vallas, tühistamiseks. Kaebajad leidsid ühiselt, et sellises kohas mingifarmi avamine omab olulist keskkonnamõju eelkõige naabruses asetsevate looduskaitsealade elustikule. 2013. aasta jooksul kogus kohus menetluse osalistelt kirjalikke arvamusi, kuid kohtuistung on määratud toimuma 2014. aastal. Kaebajaid esindab kohtus Keskkonnaõiguse Keskuse jurist Kärt Vaarmari.

EKO liikmed nimetasid 2013. aasta keskkonnakirve tiitli saajateks karusloomafarmid mingifarmide keskkonnamõju mitte tunnistamise ja regulatsioonidele vastu seismise eest.

Loodusvarade jätkusuutliku kasutuse edendamine

Kasvuhoonegaasid

2013. aastal valmis ELFi koostöös Tartu Ülikooli ja Säästva Eesti Instituudiga Keskkonnaministeeriumi tellitud uuring madala süsinikumajanduse teemal Eestis. ELFi ülesanne oli koostada analüüsid maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse teemal. Projekti jooksul analüüsiti jätkusuutlikke metsanduslikke raiemahte, põllumajandusmaade, rohumaade ja kasutamata maade osakaalu ning nende kasutusviise. Töö jooksul koostati kolm stsenaariumit erineva süsinikukoormusega majanduse tuleviku kohta. Uuringu peamiseks tulemuseks oli, et süsinikumajanduse mõttes jätkusuutliku metsamajanduse raames oleks Eestis võimalik maksimaalne raiemaht 8,5 miljonit tihumeetrit aastas. Uuringu raames töötasid analüütikutena Jüri-Ott Salm ja Kaarin Parts.

Geneetiliselt muundatud organismid (GMO)

Aktiivset geneetiliselt muundatud organismidega seotud tegevust 2013. aastal ELFi ei toimunud, kuna kogu tegevus oli vabatahtlikel alustel ning ajalist ressursi oli selleks vähe. ELFi nõukogu liige Henri Laupmaa jätkas osalemist Keskkonnaministeeriumi juurde loodud Geenitehnoloogia Komisjoni töös, kus arutatakse uute GMO taotluste lubamist Euroopa Liitu (sh Eestisse). Geenitehnoloogia Komisjonis jätkab EKO esindajana tööd ka Peeter Laas.

Energeetika

Jätkusuutliku taastuvenergia arengu toetamiseks taotles ELF koos Läti Looduse Fondi ja Soome Looduskaitseliiduga rahastust Põhjamaade Ministrite Nõukogust projektile „EKOenergia märgise rakendamine Eestis ja Lätis“. EKOenergia märgis on taastuvelektri märgis, mis tagab taastuvelektri vastamise jätkusuutlikkuse kriteeriumitele ning toetab nii keskkonnakaitset kui taastuvenergia arengut. Projekti raames viidi läbi mitu arutelu Eesti Keskkonnaühenduste Koja liikmetega sh väljasõit Kihnu tuulepargi uuringute jaama, samuti kohtuti Eleringi esindajatega tutvumaks Eesti elektri päritolutunnuste süsteemiga. Novembris korraldati seminar „EKOenergia päev“, mille esinejad andsid ülevaate nii taastuvelektri tootmisega seotud keskkonnakonfliktidest kui ka sektori arengutest üldiselt. Seminarist pikemalt: <http://www.elfond.ee/et/uudised/28-saastvaarenguudis/1623-2013-11-21-09-05-18>

Projekti koordineeris Piret Väinsalu.

Globaalsed keskkonnaprobleemid

ELFi kodulehel on endiselt www.elfond.ee/meieplaneet alalehel võimalik tutvuda globaalsete keskkonnaprobleemide teemadega. Aktiivset tegevust 2013. aastal globaalsete keskkonnaprobleemide teemal ELFi ei olnud, küll aga on ELF endiselt Arengukoostöö Ümarlaua (AKÜ) liige ning valmis teemasid Eestis laiemalt tutvustama.

Loodust hoidva mõtlemise ja käitumise levitamine ühiskonnas

ELFi talgute 2013. aasta

2013 aasta oli ELFi talgutele taas enneolematult tihe. Kokku toimusid 62 talgud 42-s erinevas paigas: Tori kandi metsades, Palupõhjas (6), Kuresel, Permiskülas, Pirital, Soomaal (5) Pärnu rannaniidul, Ruhnus, Nigula rabas (3), Haanjamaal (2), Rannakülas, Saarnakil, Kesselaiul, Põgari-Sassi rannaniidul (3), Nedrema (2) Kõinastu leedel, Laelatul, Viidumäel, Suti rannaniidul, Harilaiul, Rammu saarel (2), Osmussaarel (3), Abruhal, Pikknurme luhal, Laidevahes, Ulluta laiul, Ähijärvel, Vilsandi saarel, Kumari laiul, Käina lahe ääres, Kassaris, Elda kandis, Pivarootsis, Manijal, Vormsil (3), Aegnal, Kablis, Mustallikal, Saastnas, Mäetagusel, Mustojal ja Kilingi-Nõmme kandi metsades.

Kokku osales talgutel 927 vabatahtlikku, kes panustasid looduse heaks 8388 tundi tööd. Talgutööd olid suunatud põhiliselt pärandkoosluste hooldamisele ja taastamisele, märgala taastamisele ning spetsiifiliste liigikaitseliste tööde tegemisele: niitmine, võsavõtmine, karjaaedade ehitus, kuivenduskraavide tammitamine. Hooldati ka kõre ja harivesilike sigitiike ning niidurüdi võtmealupaiku, loendati suurimetajaid ja neljadel talgutel tehti mitmeid erinevaid töid Palupõhja looduskooli heaks.

Talgute läbiviimisel ja kohapealsel korraldamisel löid kaasa 44 talgujuhti ja saeabilist. Hooaja eel toimus talgujuhtidele koolitused esmaabist, saagide ja võsalõikajate ohutust käsitlemisest ning loodustalgute juhtimisest.

Avalikkusele olid osalemiseks avatud 44 talgud, neist neljast teavitati üksnes vene keeles. Ülejäänud üritustel osalesid sõpruskonnad, ettevõtete kollektiivid ja vabaühendused.

Talgute korraldamist rahastasid SA Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK), RMK, Coca-Cola Foundation, EL elukestva õppe ja piiriülese koostöö programmide kaudu, eraannetajad ning talgutel osalejad.

2008. aastal käivitatud talguhuvilisi koondava infolisti Talguteatajaga oli 2013. a lõpuks liitunud 2191 inimest. Vene keelses talgute listis oli lisaks veel 253 liiget. Aastatel 2001-2013 ELFi korraldusel toimunud 383 talguüritust, millel on 6569 osalise ühisel jõul tehtud 60 655 vabatahtlikku tööd.

2013. aasta oli ELFi talgute rüdi aasta. Selle raames toimus 7 talgut niidurüdi võtmealadel 5 paigas Lääne-Eestis ja saartel. Kevadel viidi läbi niidurüdi rekti, millel osales üle 50 inimese. Valmis niidurüdi teemaline alaleht talgud.ee lehele ning viidi läbi logokonkurss, mille võitis 6 aastane Emma Angerpik.

2013 aastal jätkus ka Conservation Volunteer Alliance'i programm La Team, mille raames saatis ELF 4 oma noort vabatahtlikku Kreeka, otimaa ja Prantsusmaa organisatsioonide juurde ning võõrustas ise 4ks kuuks noort vabatahtlikku Heloise Sagan'it Bretangist.

Esmakordselt viidi ellu ka üle 50-aastaste vabatahtlike vahetuse projekt koostöös Suurbritannia organisatsiooniga TCV. Selle raames saatis ELF Edela-Inglismaale 6 oma vabatahtlikku ning võõrustas 5 vabatahtlikku 3 nädala vältel Laelatul ning Alam-Pedjal. Sooviavaldusi vahetusest osa saamiseks laekus lausa 84.

Talguprojekti töötajad 2013. aastal olid: Siim Kuresoo, Tarmo Tüür, Piret Väinsalu ja Paul Hunt. La Team'i programmi tegevusi vedas Triin Nõu. Talgujuhte aitas vabatahtlikuna koolitada Epp Adler.

2014. aastal jätkuvad talgud sarnaselt eelmistele aastatele. Aasta teema on liblikad ning pidulikkust lisab asjaolu, et tähistatakse 15. järjepidevat talguhooaega.

Teeme Ära 2013

2013. aastal oli ELF üle-eestilise Teeme Ära ettevõtmise – talgupäeva – peakorraldaja. Talgupäeva eesmärk oli panustada Eesti kodanikuühiskonna arengusse, edendades kodanikes aktiivset hoiakut, tugevdades kohalikke kogukondi ja toetades nende liidrite kujunemist. Talgupäeva peamiseks tunnuseks ongi see, et iga kogukond, ühendus või aktiivne kodanik saab ise otsustada, mis vajab äratagemist ning milleks teisi inimesi kaasa kutsuda. Sellises formaadis toimus talgupäev juba kolmandat korda, ELFi eestvedamisel teist korda.

2013. aasta talgupäeva peeti 4. mail, talgupäeva raames korraldatud 1522 talgul osales kokku 40 098 eestimaalast (3,1% elanikkonnast). Suurima talgute ja talguliste arvuga maakond oli Harjumaa, kus osales 374 talgul kokku 12 085 inimest. Omaette rekord püstitati aga Saaremaal, kus peetud 155 talgul lõi kaasa 11,7% sealsest elanikkonnast.

Koostöös ERMiga jätkati talgulugude kogumist, erinevatest paikadest ja aastakümnetest. Nii talgupäeva lood, videod, pildid kui ka talgujuhtide tagasiside annavad tunnistust talgutraditsioonide kandvusest ja kogukondliku läbikäimise olulisusest inimeste jaoks. Tagasisidet andnud 412-st talgujuhist on 99% on valmis talguid korraldama ka edaspidi. Talgulugusid ja pilte saab vaadata ning jagada aadressil www.teemeara.ee/talgulood.

Talgupäeva korraldati koostöös Eesti Külaliikumisega Kodukant, Eesti Muinsuskaitse Ümarlauda, Teeme Ära Minu Eesti, ja Vabaühenduste Liidu EMSLiga. Partneritena löid kaasa Kodanikuühiskonna Sihtkapital, Dorpat Hotel, Nordic Hotel Forum, Pakendikeskus, Refonda, Statoil, Tamrex, Vizeum, Clin jt.

2013. a jätkus vabatahtlike võrgustiku poolt ka Teeme ära Maailmakoristuse idee tutvustamine: Eestist ärgitusel ning eeskujul toimusid koristusaktsioonid ligi poolesajast riigis üle maailma. Eesti võttis sarnase prügikoristuse mäletatavasti ette 2008. Maailmakoristuse aktsioon jätkub ka 2014. Aastal, mil on plaanis korraldada koristustalgud Vahemere riikides.

Teeme Ära eestvedajad ELFis on Tarmo Tüür ja Mariliis Tago.

Palupõhja looduskool

Palupõhja looduskooli loodushariduslikud tegevused käivituvad septembris 2004, mil LKÜ Kotkas, ELF ja Tartu Keskkonnahariduse Keskus sõlmisid koostöölepingu programmilise loodusharidusliku tegevuse arendamiseks Palupõhja looduskoolis. 2013. aastal Palupõhja looduskool töötas ja arenes, toimus palju erinevaid loodushariduslikke üritusi erinevatele sihtgruppidele ning paranesid tingimused ürituste korraldamiseks, tegutses Palupõhjade sõprade klubi. Küsimused, mis endiselt lahendust ootavad, on tiigi taastamine vana lina leotamistiigi kohale (veeelustiku programmide läbiviimiseks ja esmaseks veesõidukite õppeks), sauna ja pesukompleksi rajamine looduskooli

territooriumile (siiani kasutatakse Ilvese kinnistul asuvat sauna), mis eeldab paremat heitvee käitluse lahendamist. Looduskooli igapäevane tegevus on juhitud LKÜ Kotkas poolt, kooli juhataja on Robert Oetjen.

Muraste looduskool

Muraste looduskool on asutatud 2006. aastal MTÜ Studio Viridis Loodushariduse ja ELFi poolt. Koostöös Palupõhja looduskooli ja Tartu Keskkonnahariduskeskusega on kooli tegevuseks taotletud rahastust nii programmide läbiviimiseks kui ka juhendajate koolitamiseks. Tegevusi viib Murastes ellu MTÜ Studio Viridis Val Rajasaare eestvedamisel ja toetab KIK.

Looduskaitse uudiste veebiportaal Roheline Värav

2012. aasta novembris käivitas ELF taas Rohelise Värava portaali (www.rohelinevarav.ee), mille eesmärk on koondada eri allikatest loodus-ja keskkonnauudiseid, et anda huvilistele valdkonnapõhine ülevaade päevakajalistest uudistest ja artiklitest ning seeläbi suurendada keskkonnaalase teabe kättesaadavust.

Rohelise Värava portaal koondab igapäevaselt uudiseid ligi 40 eri allikast (nii meediakanalitest kui ka organisatsioonide kodulehtedelt) ning iga kuu lõikes koguneb lehele ca 200 erineva sisuga uudist (kusjuures erinevate kanalite uudised ei kattu). Lisaväärtusena on lehel ka pidevalt uuenev valdkonnapõhine sündmuste kalender, avatud arvamuste ja mõtete rubriik Roheline Sahtel ja fotorubriik. Lehte külastatavus kuus on keskmiselt 2400.

Roheline Värav on tegutsenud erinevates vormides (nii internetiportaali kui ka ajalehena) aastast 1999 ning seda nii ELFi kui ka Säästva Arengu Planeerimise ja Tehnoloogiate SA eestvedamisel. 2013. aastal koordineeris Rohelise Värava tegevust Mariliis Tago, uudiste toimetajate ja artiklite kirjutajana löid kaasa Sven Paulus ja Ivar Tamm, tegevust rahastas KIK.

Loodushelid

Projekti "Kõrv loodusesse" juht Veljo Runnel tegeleb jätkuvalt loodushelide salvestamisega, 2012. aastal uuendati kodulehekülge www.loodusheli.ee koostöös Tartu Ülikooli Loodusmuuseumiga ja tutvustatud uuendatud lehte avalikkusele. Tegevused said toetust KIKist ja loodushelid olid kõigile kasutamiseks üleval ka 2013. aastal.

Keskkonnahariduse areng

ELF on Tartu Keskkonnahariduskeskuse asutajaliige ning 2013. aasta suurimaks rõõmusõnumiks oli keskuse ja linnavalitsuse koostöös Tartu loodusmaja avamine. Loodusmaja avati ka Pärnus ning ELF koos teiste EKO liikmetega nimetas need kaks sündmust 2013. aasta keskkonnateoks. Ühtlasi on ELF SA Pokumaa asutajana nimetanud Tartu Keskkonnahariduskeskuse juhataja Janika Ruusmaa SA Pokumaa nõukogu liikmeks. Mõlema asutusega plaanib ELF jätkata tihedat koostööd.

ELF on endiselt mures riikliku keskkonnahariduse arengukava puudumise pärast, 2013. aastal selles vallas muutusi ei olnud.

Välja antud stipendiumid ja toetused

ELF annab iga-aastaselt välja Noore Looduskaitse Auhinda. Noore Looduskaitse Auhind on loodud Kaja ja Aleksei Lotmani sihtrahastuse baasil ELFi. Noore Looduskaitse Auhinna üüri otsustas 2013. aasta auhinna anda loopealsete uurijale ja kaitsjale Aveliina Helmile.

ELFi koostööpartnerid

Jätkunud on Eesti keskkonnaorganisatsioonide koostöö Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO) raames. EKO eesmärk on koondada jõudusid keskkonnakaitse huvide selgemaks esindamiseks avalikkuse ees ja riiklikul tasandil. ELF kureerib mitut valdkonda (metsandus, Natura 2000, soode kaitse ja kasutus) ja osaleb mitmetes spetsiifilises tegevustes, oluline on siinjuures ressursside olemasolu.

ELFi eksperdid osalesid 2013. aastal järgmistes riiklikes töörühmades ja komisjonides:

Põllumajandusministrit nõustav Maaelu Arengukava 2007-2013 (MAK) seirekomisjon - asendusliige Silvia Lotman

Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava seirekomisjon – asendusliige Silvia Lotman

Metsandusnõukogu - liige Indrek Sell

Geenitehnoloogia komisjon - liige Henri Laupmaa

Ramsari konventsiooni töörühm - liige Eerik Leibak

Turbaalade kontseptsiooni töörühm - liige Eerik Leibak

Merekeskkonna kaitse komisjon, alates 2011. ka merekeskkonna direktiivi töörühm - Ele Vahtmäe, Agni Kaldma, Jüri-Ott Salm

Põllumajanduse ja Maaelu Arengu Nõukoda (PMAN) - Kristjan Piirimäe

KIK mereprogrammi ekspertkomisjon - liige Mart Jüssi

KIK veeprogrammi ekspertkomisjon - liige Indrek Talpsep

ELFi pikaajalisteks partneriteks on peaaegu kõik Eesti suuremad kaitsealad, kes toimivad 2010. aastast Keskkonnaameti haldusalas, koostöölepe on sõlmitud ka RMKga. Koostööd teeme ka Päästeeameti, Maanteeameti ja teiste riigiasutustega. ELF teeb koostööd ka mitmete äriühingutega: AS Tallinna Sadam, OÜ Estonian Nature Tours, OÜ 360 kraadi, AS Stora Enso Mets, AS Tallink Grupp, Mobiiliringlus OÜ, AS Swedbank, OÜ Lõunakeskus, Vesilind OÜ, Vakaru Refonda OÜ, Infovara OÜ, Ecoprint.

ELF kuulub kodanike- ja organisatsioonide ühendustesse Eesti FSC Töögrupp, Eesti Hobuse Kaitse Ühing, Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit, Tabasalu Looduspark, FSC -Forest Stewardship Council, MTÜ Hea Metsanduse Koda, Maailma Looduskaitseliit (IUCN), CEEweb for Biodiversity, EMPOWER, Conservation Volunteer Alliance, Arengukoostöö Ümarlaud. Rahvusvahelisel

tasemel osaletakse Maailma Looduse Fondi (WWF), samuti BTCV ja European Volunteering Service / Euroopa Vabatahtliku Teenistuse (EVS) algatatud elupõhist õpet ja vabatahtlike kaasamist käsitlevates projektides. Alates 2010. a on ELF EVS-i programmi raames saatvaks ja vastuvõtvaks organisatsiooniks. ELFi tööd toetavad mitmete rahvusvaheliste konventsioonide (HELCOM, Aarhus, EUROBATS jt) kokkulepped. ELF on olnud mitmete organisatsioonide asutajate seas (Taaskasutuskeskus MTÜ, Keri Selts MTÜ, SA Keskkonnaõiguse Keskus, Pokumaa SA, SA Tartu Keskkonnahariduse Keskus) ning andnud tegevusi üle inimestele ja organisatsioonidele, kes viivad alustatud töid kohapeal edasi või suudavad iseseisvana paremini ühiseid eesmärke ellu viia.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	Lisa nr
Varad				
Käibevara				
Raha	122 987	132 768	47 976	2
Nõuded ja ettemaksud	184 143	283 212	306 376	3
Varud	453	516	748	
Kokku käibevara	307 583	416 496	355 100	
Põhivara				
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	7 526	8 498	8 333	5
Finantsinvesteeringud	0	0	639	
Kinnisvarainvesteeringud	24 248	24 248	24 248	6
Materiaalne põhivara	70 207	83 985	42 559	7
Immateriaalne põhivara	0	729	1 931	8
Kokku põhivara	101 981	117 460	77 710	
Kokku varad	409 564	533 956	432 810	
Kohustused ja netovara				
Kohustused				
Lühiajalised kohustused				
Laenukohustused	174 067	102 016	63 911	11
Võlad ja ettemaksud	42 229	106 696	56 975	12
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	57 745	136 454	180 947	15
Kokku lühiajalised kohustused	274 041	345 166	301 833	
Pikaajalised kohustused				
Laenukohustused	8 169	102 233	96 069	11
Eraldised	2 273	1 118	1 118	14
Kokku pikaajalised kohustused	10 442	103 351	97 187	
Kokku kohustused	284 483	448 517	399 020	
Netovara				
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	12 632	11 932	12 596	23
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	73 507	21 194	47 858	
Aruandeaasta tulem	38 942	52 313	-26 664	
Kokku netovara	125 081	85 439	33 790	
Kokku kohustused ja netovara	409 564	533 956	432 810	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2013	2012	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	691 271	849 759	15, 16, 22
Tulu ettevõtlusest	152 647	101 932	17
Muud tulud	750	0	
Kokku tulud	844 668	951 691	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-384 740	-405 605	18
Mitmesugused tegevuskulud	-41 202	-55 742	19
Tööjõukulud	-363 922	-425 054	20
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-13 628	-11 131	
Kokku kulud	-803 492	-897 532	
Põhitegevuse tulem	41 176	54 159	
Kasum (kahjum) tütar- ja sidusettevõtjatelt	-972	165	5
Kasum (kahjum) finantsinvesteeringutelt	0	-639	
Intressikulud	-1 320	-1 374	
Muud finantstulud ja -kulud	58	2	
Aruandeaasta tulem	38 942	52 313	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2013	2012	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	41 176	54 159	
Korrigeerimised			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	13 628	11 131	
Kasum (kahjum) põhivara müügist	129	0	
Muud korrigeerimised	1 155	2 174	
Kokku korrigeerimised	14 912	13 305	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-3 073	583	
Varude muutus	63	232	
Põhitegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	-64 467	49 703	
Makstud intressid	-1 320	-1 374	
Laekumised sihtotstarbelistest tasudest, annetustest, toetustest	23 433	-21 893	
Kokku rahavood põhitegevusest	10 724	94 715	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	0	-38 362	
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivara müügist	750	0	
Laekunud intressid	58	0	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	808	-38 362	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud	0	167 757	
Saadud laenude tagasimaksed	-20 000	-135 682	
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-2 013	-2 972	
Laekunud sihtkapital	700	36	23
Muud väljamaksed finantseerimistegevusest	0	-700	
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-21 313	28 439	
Kokku rahavood	-9 781	84 792	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	132 768	47 976	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-9 781	84 792	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	122 987	132 768	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	Akumuleeritud tulem	
31.12.2011	12 596	12 554	25 150
Arvestuspõhimõtete muutuste mõju		8 640	8 640
Korrigeeritud saldo 31.12.2011	12 596	21 194	33 790
Aruandeaasta tulem		52 313	52 313
Muud muutused netovaras	-664		-664
31.12.2012	11 932	73 507	85 439
Korrigeeritud saldo 31.12.2012	11 932	73 507	85 439
Aruandeaasta tulem		38 942	38 942
Muud muutused netovaras	700		700
31.12.2013	12 632	112 449	125 081

Tulenevalt RTJ 12 muudatustest sihtfinantseerimise tulu kajastamises on tagasiulatavalt korrigeeritud üle-eelmisesse perioodi ulatava mõju võrra 2012 aasta algsaldot ja eelmise perioodi mõju võrra 2012 aasta lõppsaldot.

Varade sihtfinantseerimise bruto meetodi ümberarvestuse tulemusel on 2012 aasta põhivarade sihtfinantseerimise kohustuse algsaldot vähendatud 8640 euro võrra ja samas summas on korrigeeritud suurendatud eelmiste perioodide tulemit.

2012 aastal saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks on tagasiulatavalt kajastatud kogu summas 2012 aasta tuluna ja 31 692 euro võrra on vähendatud sihtfinantseerimise kohustuse lõppsaldot 31.12.2012 ning samas summas on suurendatud 2012 aasta tulemit.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

SA Eestimaa Looduse Fond 2013. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi hea raamatupidamistavaga. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisi muutused

Arvestuspõhimõtete muutmise mõju kajastatakse tagasiulatuvalt, välja arvatud juhul, kui:

- (a) arvestuspõhimõtete muutus on tingitud uuest Raamatupidamise Toimkonna juhendist ning selles on sätestatud teistsugused uuele meetodile ülemineku reeglid
- (b) arvestuspõhimõtte muutuse mõju eelmistele perioodidele ei ole võimalik usaldusväärselt määrata

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse bilansis raha kirjel ja rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke (v.a. arvelduskrediit), kuni 3-kuulisi tähtajalisi deposiite ning rahaturufondi osakuid. Arvelduskrediiti kajastatakse bilansis lühiajaliste laenukohustuste koosseisus.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Kõik välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja -kohustused (rahas tasutavad nõuded ja laenud) ning välisvaluutas fikseeritud mittemonetaarsed varad ja -kohustused, mida kajastatakse õiglase väärtuse meetodil (õiglase väärtuse meetodil kajastatavad kinnisvarainvesteeringud; bioloogilised varad; lühi- ja pikaajalised finantsinvesteeringud aktsiatesse ja teistesse omakapitaliinstrumentidesse, mille õiglase väärtus on usaldusväärselt hinnatav), hinnatakse bilansipäeval ümber eurodes ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes perioodi tulu ja kuluna.

Finantsinvesteeringud

Lühi- ja pikaajaliste finantsinvesteeringute kajastamisel kasutatakse väärtuspäeva meetodit.

Lühiajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse kauplemiseesmärgil hoitavad väärtpaberid (aktsiad, võlakirjad, obligatsioonid, fondi osakud jne.) ning kindla lunastustähtajaga väärtpaberid, mille lunastustähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast. Pikaajaliste finantsinvesteeringutena (muude pikaajaliste aktsiate ja väärtpaberitena) kajastatakse väärtpabereid (aktsiad, võlakirjad, obligatsioonid, fondi osakud jne.), mida tõenäoliselt ei müüda lähema 12 kuu jooksul (v.a. investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse) ning kindla lunastustähtajaga väärtpaberid, mille lunastustähtaeg on hiljem kui 12 kuud pärast bilansipäeva.

Lühi- ja pikaajalisi finantsinvesteeringuid aktsiatesse ja teistesse omakapitaliinstrumentidesse (v.a. sellised osalused tütar- ja sidusettevõtjates, mida kajastatakse konsolideerimise või kapitaliosaluse meetodil) kajastatakse õiglases väärtuses, juhul kui see on usaldusväärselt hinnatav. Õiglase väärtuse aluseks on finantsinstrumendi noteeritud turuhind. Aktsiaid ja muid omakapitaliinstrumente, mille õiglase väärtus ei ole usaldusväärselt hinnatav, kajastatakse soetusmaksumuses (miinus võimalikud allahindlused, kui investeeringu kaetav väärtus on langenud alla bilansilise väärtuse).

Tütar- ja sidusettevõtjate aktsiad või osad

Tütarettevõtteks loetakse ettevõtet, mille üle emaettevõtjal on kontroll. Tütarettevõtet loetakse emaettevõtja kontrolli all olevaks, kui emaettevõtja omab kas otseselt või kaudselt üle 50% tütar- ja sidusettevõtja hääleõiguslikest aktsiatest või osadest või on muul moel võimeline kontrollima tütar- ja sidusettevõtja tegevus- ja finantspoliitikat.

Sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle emaettevõttel on oluline mõju, kuid mida ta ei kontrolli. Üldjuhul eeldatakse olulise mõju olemasolu juhul, kui ettevõtte omab sidusettevõttes 20% kuni 50% hääleõiguslikest aktsiatest või osadest.

Investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse kajastatakse bilansis kasutades kapitaliosaluse meetodit. Kapitaliosaluse meetodi kohaselt võetakse

investeering algselt arvele tema soetusmaksumuses, mida korrigeeritakse järgmistel perioodidel ettevõtte osalusega muutustes investeeringuobjekti omakapitalis (nii muutused investeeringuobjekti kasumis/kahjumis kui muudel omakapitali kirjetel), omandamisel tekkinud firmaväärtuse võimalike allahindlustega ning omandamisel tekkinud negatiivse firmaväärtuse tuluna kajastamisega.

Omavahelistes tehingutes tekkinud realiseerumata kasumid elimineeritakse vastavalt ettevõtte osaluse suurusele. Realiseerimata kahjumid elimineeritakse samuti, välja arvatud juhul, kui kahjumi põhjuseks on vara väärtuse langus.

Juhul kui ettevõtte osalus kapitaliosaluse meetodil kajastatava investeeringuobjekti kahjumis on võrdne või ületab investeeringuobjekti bilansilist väärtust, vähendatakse investeeringu bilansilist väärtust nullini ning edasisi kahjumeid kajastatakse bilansiväliselt. Juhul kui ettevõtte on garanteerinud või kohustatud rahuldama investeeringuobjekti kohustusi, kajastatakse bilansis nii vastavat kohustust kui kapitaliosaluse meetodi kahjumit.

Osalust omandatud tütar- ning sidusettevõtete varades ja kohustustes ning omandamisel tekkinud firmaväärtust kajastatakse bilansis netosummana vastavalt real „Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse“.

Nõuded ja ettemaksud

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (s.o nominaalväärtus miinus vajadusel tehtavad allahindlused).

Individaalselt oluliste nõuete väärtuse langust (st. vajadust allahindluseks) hinnatakse iga ostja kohta eraldi, lähtudes eeldatavasti tulevikus laekuvate summade nüüdisväärtusest. Selliste nõuete puhul, mis ei ole individaalselt olulised ja mille suhtes ei ole otseselt teada, et nende väärtus oleks langenud, hinnatakse väärtuse langust kogumina arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumist kajastatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisenä.

Varud

Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest, tootmiskulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevaid mittetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi, millest on maha arvatud hinnaalandid ja dotatsioonid. Varude tootmiskulutused sisaldavad nii otseseid toodetega seotud kulutusi (tooraine ja materjalide ning pakkematerjali maksumus, lõpetamata toodangu ladustamisega seotud vältimatud kulutused, tööliste palgad) kui ka proportsionaalset osa tootmise üldkuludest (tootmishoonete ja -seadmete amortisatsioon, remondikulu, tootmisega seotud juhtkonna palgad).

Varude soetusmaksumuse arvestuspõhimõtted

Varude soetusmaksumuse arvestamisel kasutatakse FIFO meetodit.

Varud hinnatakse bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuna on kajastatud kinnisvaraobjekte (maa, hoone), mida ettevõtte hoiab renditulu teenimise või turuväärtuse kasvu eesmärgil ja mida ei kasutata enda majandustegevuses. Kinnisvarainvesteering võetakse bilansis algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seonduvaid tehingutasusid (s.o notaritasud, riigilõivud, nõustajatele makstud tasud ja muud kulutused, ilma milleta ei oleks ostutehing tõenäoliselt aset leidnud). Edasi kajastatakse kinnisvarainvesteeringuid, mille õiglast väärtust ei ole usaldusväärselt võimalik hinnata soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud allahindlused väärtuse langusest. Objektid, mille õiglast väärtust on võimalik usaldusväärselt hinnata mõistliku kulu ja pingutusega, kajastatakse õiglase väärtuse meetodil.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale kinnisvarainvesteeringu objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Juhul kui kinnisvarainvesteeringu objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamise arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse ka vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsiooninormid. Ettevõtte kinnisvarainvesteeringule rakendatav amortisatsioonimäär on 3-5% aastas. Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust

Hilisemad kulutused on lisatud kinnisvarainvesteeringu soetusmaksumusele juhul, kui on tõenäoline, et ettevõtte saab seoses kulutustega tulevikus majanduslikku kasu ning kulutuste soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta. Muud hilisemad kulutused (näiteks remont, hooldus) on kajastatud aruandeperioodi kuludes. Juhul, kui kinnisvarainvesteeringu objektil vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele ning asendatava komponendi jääkmaksumus kantakse bilansist maha.

Materiaalne ja immateriaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse ettevõtte enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 1500 eurot.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kapitalirendile võetud materiaalse põhivara arvestus toimub sarnaselt ostetud põhivaraga.

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et ettevõtte saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikuludid kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Olulise lõppväärtusega varaobjektide puhul amortiseeritakse kasuliku eluea jooksul kulusse ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahelist amortiseeritavat osa. Juhul, kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine. Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse ka vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsiooninormid.

Piiramata kasutuseaga objekte (maa, püsiva väärtusega kunstiteosed, muuseumieksponaadid ja raamatud) ei amortiseerita.

Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust, vara lõpliku eemaldamiseni kasutusest või ümberklassifitseerimisel "müügiootel põhivaraks". Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ning lõppväärtuse põhjendatust.

Juhul kui põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara neto müügihind või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

Laenukasutuse kulutused (näiteks intressid), mis on seotud materiaalse põhivara ehitusega, kapitaliseeritakse antud objekti soetusmaksumuses perioodi jooksul, mis on vajalik vara otstarbekohasesse kasutusvalmidusse viimiseks. Muid laenukasutuse kulutusi kajastatakse tekkeperioodil kuluna.

Põhivara arvelevõtmise alampiir 1500

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
ehitised	20
masinad ja seadmed	5

Piiramatu kasuliku elueaga vara (maa, püsiva väärtusega kunstiteosed, muuseumieksponaadid, raamatud) ei amortiseerita vaid kontrollitakse kord aastas vara väärtuse langust, võrreldes vara bilansilist maksumust kaetava väärtusega.

Amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem.

Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada.

Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud (v.a firmaväärtus, mille allahindlusi ei tühistata). Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes põhivara allahindluse kulu vähendamisenä.

Rendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule.

Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kapitalirendi kajastatakse bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksете miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksed jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kohustuse jääkväärtuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustuse jääkväärtuse suhtes sama.

Kapitalirendi tingimustel renditud varad amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kehtivuse periood, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirendi lepingute sõlmimisega otseselt kaasnevad rentniku poolt kantavad esmased otsekulutused kajastatakse renditava vara soetusmaksumuse koosseisus.

Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna.

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt põhivaraga. Väljarenditavat vara amortiseeritakse lähtudes ettevõttes sama tüüpi varade osas rakendatavatest amortiseerimis põhimõtetest. Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna. Kasutusrendi lepingute sõlmimisega otseselt kaasnevad esmased kulutused kajastatakse rendileandja bilansis varana (renditava varaga samal kirjel) ja amortiseeritakse kulusse rendiperioodi jooksul proportsionaalselt renditulu kajastamisega.

Finantskohustused

Kõik finantskohustused (võlad hankijatele, võetud laenud, viitvõlad, väljastatud võlakirjad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (v.a edasimüügi eesmärgil soetatud finantskohustused ning negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumendid, mida kajastatakse nende õiglase väärtuses).

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglase väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustustelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või ettevõtte pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Eraldistena kajastatakse bilansis tõenäolisi kohustusi, mis on avaldunud enne bilansikuupäeva toimunud sündmuste tagajärjel ning mille realiseerumise aeg või summa ei ole kindlad. Eraldiste kajastamisel bilansis on lähtutud juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolle. Juhul kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Annetused ja toetused

Tegevuse sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna kui

- finantseerimine muutub sissenõutavaks
- finantseerimise tingimused on täidetud

Sihtfinantseerimisega kaasnevaid võimalikke kohustusi kajastatakse aruandes eraldiste või potentsiaalsete kohustustena.

Varade sihtfinantseerimise korral võetakse sihtfinantseerimise abil soetatud vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses.

Vara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna siis, kui

- finantseerimine muutub sissenõutavaks
- finantseerimise tingimused on täidetud

Mitterahalisel sihtfinantseerimisel võetakse saadud vara bilansis arvele tema õiglase väärtuses. Sihtfinantseerimine, mida saadakse eelmistel perioodidel tekkinud kulude eest või millega ei kaasne täiendavaid tulevikku suunatud tingimusi, kajastatakse tuluna perioodis, millal sihtfinantseerimine aset leidis.

Tulud

Tulu kaupade müügist kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglase väärtuses, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle müüjalt ostjale, müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline. Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või juhul kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist.

Kulud

Kulud on kajastatud tekkepõhiselt, tulude ja kulude vastavuse printsiibist lähtudes

Seotud osapooled

SA Eestimaa Looduse Fond aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- a. tütarettevõtja;
- b. tegev- ja kõrgemat juhtkonda;
- c. eespool loetletud isikute lähedasi pereliikmeid ja nende poolt kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid ettevõtteid

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2013	31.12.2012
PayPal konto	1 900	1 479
Sularaha kassas	633	395
Arvelduskontod	120 454	130 894
Kokku raha	122 987	132 768

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2013	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	265	265
Ostjatelt laekumata arved	265	265
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	6 221	6 221
Ettemaksed	177 657	177 657
Tulevaste perioodide kulud	275	275
Muud makstud ettemaksed	177 382	177 382
Kokku nõuded ja ettemaksed	184 143	184 143
	31.12.2012	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	1 368	1 368
Ostjatelt laekumata arved	1 368	1 368
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	5	5
Ettemaksed	281 839	281 839
Tulevaste perioodide kulud	2 315	2 315
Muud makstud ettemaksed	279 524	279 524
Kokku nõuded ja ettemaksed	283 212	283 212

Muude makstud ettemaksetena on kajastatud sihtfinantseerimise nõuded aruandeaastal tehtud kulude eest, mille eest laekub raha 2014 aastal.

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2013		31.12.2012	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks		237		14 948
Üksikisiku tulumaks		8 039		7 953
Erisoodustuse tulumaks		41		50
Sotsiaalmaks		14 740		14 723
Kohustuslik kogumispension		815		660
Töötuskindlustusmaksed		1 334		1 655
Intress		2		
Ettemaksukonto jääk	6 221		5	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	6 221	25 208	5	39 989

Maksuvõlgade kirjel on kajastatud võlgnevus detsembris väljamakstud töötasudelt arvestatud maksudelt, mis kuulusid deklareerimise ja maksmisele jaanuaris 2014 ning arvestuslikud maksuvõlad detsembri eest arvestatud töötasudelt, mis maksti välja jaanuaris 2014 ja kuulusid deklareerimisele ja üleandmisele veebruaris 2014.

Lisa 5 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad

(eurodes)

Tütarettevõtjate aktsiad ja osad, üldine informatsioon					
Tütarettevõtja registrikood	Tütarettevõtja nimetus	Asukohamaa	Põhitegevusala	Osaluse määr (%)	
				31.12.2012	31.12.2013
11043521	ELF Ring OÜ	Eesti	keskkonnakonsultatsioonid	100	100

Tütarettevõtjate aktsiad ja osad, detailne informatsioon:			
Tütarettevõtja nimetus	31.12.2012	Kasum(kahjum) kapitaliosaluse meetodil	31.12.2013
ELF Ring OÜ	8 498	-972	7 526
Kokku	8 498	-972	7 526

Lisa 6 Kinnisvarainvesteeringud

(eurodes)

Soetusmaksumuse meetod		
	Ehitised	Kokku
31.12.2011		
Soetusmaksumus	52 852	52 852
Akumuleeritud kulum	-28 604	-28 604
Jääkmaksumus	24 248	24 248
31.12.2012		
Soetusmaksumus	52 852	52 852
Akumuleeritud kulum	-28 604	-28 604
Jääkmaksumus	24 248	24 248
31.12.2013		
Soetusmaksumus	52 852	52 852
Akumuleeritud kulum	-28 604	-28 604
Jääkmaksumus	24 248	24 248

	2013	2012
Kinnisvarainvesteeringutelt teenitud renditulu	6 808	6 808
Kinnisvarainvesteeringute otsesed haldamiskulud	-275	-275

Kinnisvarainvesteeringuna on kajastatud ELFi kuuluvad bürooruumid Tartus. Alates veebruarist 2009 on sõlmitud kinnisvara üüriandmise leping tähtajaga 31.jaanuar 2019. Kinnisvarainvesteeringule on seatud hüpoteek SA Keskkonnainvesteeringute Keskus sõlmitud laenulepingust tulenevate nõuete tagamiseks.

Kinnisvarainvesteering on kajastatud soetusmaksumuses kuna juhatuse hinnangul on kinnisvara hindamise kulu, mis on iga-aastalselt vajalik teha õiglase väärtuse leidmiseks ebamõistlikult suur. Samuti pole ELFi tegevuse eesmärk tulu teenimine kinnisvara müügist ja haldamisest ning kinnisvarainvesteeringu õiglasest väärtusest aastaaruandes kajastamine ei anna väliste osapooltele põhjendatud infot.

Kinnisvara ümberhindamist õiglasest väärtusesse ei ole teostatud, kuna kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse usaldusväärne hindamine ei ole mõistliku kulu ja pingutusega võimalik.

Lisa 7 Materiaalne põhivara

(eurodes)

							Kokku
	Maa	Ehitised				Masinad ja seadmed	
			Transpordivahendid	Arvutid ja arvutisüsteemid	Muud masinad ja seadmed		
31.12.2011							
Soetusmaksumus	6 497	36 141	31 229	4 390	0	35 619	78 257
Akumuleeritud kulum	0	-10 647	-22 465	-2 588	0	-25 053	-35 700
Jääkmaksumus	6 497	25 494	8 764	1 802	0	10 566	42 557
Ostud ja parendused			30 409	0	23 122	53 531	53 531
Amortisatsioonikulu		-167	-5 458	-1 070	-3 234	-9 762	-9 929
Müügid		-3 643	-5 688	-1 309		-6 997	-10 640
Muud muutused		1 627	5 688	1 151		6 839	8 466
31.12.2012							
Soetusmaksumus	6 497	32 498	55 950	3 081	23 122	82 153	121 148
Akumuleeritud kulum	0	-9 187	-22 235	-2 507	-3 234	-27 976	-37 163
Jääkmaksumus	6 497	23 311	33 715	574	19 888	54 177	83 985
Amortisatsioonikulu			-6 780	-574	-5 544	-12 898	-12 898
Müügid			-1 917			-1 917	-1 917
Muud muutused			1 037			1 037	1 037
31.12.2013							
Soetusmaksumus	6 497	32 498	54 031	3 081	23 122	80 234	119 229
Akumuleeritud kulum	0	-9 187	-27 976	-3 081	-8 778	-39 835	-49 022
Jääkmaksumus	6 497	23 311	26 055	0	14 344	40 399	70 207

Müüdnud materiaalne põhivara müügihinnas

	2013	2012
Masinad ja seadmed	750	0
Transpordivahendid	750	0
Kokku	750	0

Muude muutuste real on kajastatud akumuleeritud kulumi mahakandmised.

Lisa 8 Immateriaalne põhivara

(eurodes)

	Kokku	
	Arvutitarkvara	
31.12.2011		
Soetusmaksumus	4 807	4 807
Akumuleeritud kulum	-2 876	-2 876
Jääkmaksumus	1 931	1 931
Amortisatsioonikulu	-1 202	-1 202
31.12.2012		
Soetusmaksumus	4 807	4 807
Akumuleeritud kulum	-4 078	-4 078
Jääkmaksumus	729	729
Amortisatsioonikulu	-729	-729
31.12.2013		
Soetusmaksumus	4 807	4 807
Akumuleeritud kulum	-4 807	-4 807
Jääkmaksumus	0	0

Lisa 9 Kapitalirent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	31.12.2013	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Väikebussi liisinguleping	10 182	2 013	8 169		3k EURIBOR +marginaal 3,30%	EUR	30.04.2017
Kapitalirendikohustused kokku	10 182	2 013	8 169				

	31.12.2012	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Väikebussi liisinguleping	12 194	2 016	10 178		3k EURIBOR +marginaal 3,30%	EUR	30.04.2017
Kapitalirendikohustused kokku	12 194	2 016	10 178				

Renditud varade bilansiline jääkmaksumus		
	31.12.2013	31.12.2012
Masinad ja seadmed	12 135	13 145
Kokku	12 135	13 145

Väikebussi kasutuseks on sõlmitud liisinguleping Nordea Finance Estonia AS-ga

Lisa 10 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rendileandja

	2013	2012
Kasutusrenditulu	11 047	7 978
Järgmiste perioodide kasutusrenditulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2013	31.12.2012
Üle 5 aasta	6 808	6 808
Rendile või üürile antud varade bilansiline jääkmaksumus		
Kinnisvarainvesteeringud	24 248	24 248
Kokku	24 248	24 248

Kasutusendi tuluna 2013 aastal on kajastatud:
kinnisvarainvesteeringult teenitud renditulu 6 808 eurot
ELFi kontorisisi töökoha väljarent 1717 eurot
ELFi sõidukite väljarent 2522 eurot

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2013	2012
Kasutusrendikulu	15 257	12 201
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2013	31.12.2012
12 kuu jooksul	15 257	13 198

Kasutusrendikuluna on kajastatud Tartu ja Tallinna kontorite ja raamatupidamisprogrammi rendikulu.

Lisa 11 Laenukohustused

(eurodes)

	31.12.2013	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Lühiajalised laenud								
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	172 054	172 054			0,5	EUR	31.12.2014	
Lühiajalised laenud kokku	172 054	172 054						
Kapitalirendikohustused kokku	10 182	2 013	8 169					9
Laenukohustused kokku	182 236	174 067	8 169					
	31.12.2012	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Lühiajalised laenud								
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	100 000	100 000			0,5	EUR	31.12.2013	
Lühiajalised laenud kokku	100 000	100 000						
Pikaajalised laenud								
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	92 055		92 055		0,5	EUR	31.12.2014	
Pikaajalised laenud kokku	92 055		92 055					
Kapitalirendikohustused kokku	12 194	2 016	10 178					9
Laenukohustused kokku	204 249	102 016	102 233					

Tagatiseks panditud varade bilansiline (jäak)maksumus		
	31.12.2013	31.12.2012
Maa		2 307
Ehitised		47 560
Kokku		49 867

Septembris 2010 sõlmiti laenuleping SA keskkonnainvesteeringute Keskusega 5 projekti sildfinantseerimiseks KIK Usaldusfondist summas 3 500 000 krooni (223 690,80 eurot). 2012 aastal pikendati lepingu tagasimaksetähtaega kuni 31.12.2014.

Laenu tagatiseks on seatud hüpoteek kinnisvarale.

Lisa 12 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2013	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	2 161	2 161			
Võlad töövõtjatele	14 860	14 860			13
Maksuvõlad	25 208	25 208			4
Kokku võlad ja ettemaksed	42 229	42 229			

	31.12.2012	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	2 940	2 940			
Võlad töövõtjatele	14 325	14 325			13
Maksuvõlad	39 989	39 989			4
Saadud ettemaksed	49 442	49 442			
Muud saadud ettemaksed	49 442	49 442			
Kokku võlad ja ettemaksed	106 696	106 696			

Muude saadud ettemaksetena on 2012 aastal kajastatud detsembris 2012 esitatud arvete alusel laekunud summad teenuste eest, mille täitmistähtaeg oli 2013 aastal.

Lisa 13 Võlad töövõtjatele

(eurodes)

	31.12.2013	31.12.2012
Töötasude kohustus	13 523	12 950
Puhkusetasude kohustus	1 068	1 008
Võlad aruandvatele isikutele	269	367
Kokku võlad töövõtjatele	14 860	14 325

Töötasude kohustusena on kajastatud detsembri eest arvestatud tasud, mis kuulusid väljamaksmisele jaanuaris 2012. Puhkusetasude kohustus on arvestatud kasutamata puhkusepäevade inventuuri alusel. Võlgadena aruandvatele isikutele on kajastatud väljamaksmata summad aruandeaasta kulu- ja lähetusaruannete eest, mis hüvitati jaanuaris 2013.

Lisa 14 Eraldised

(eurodes)

	31.12.2011	Moodustamine/ korrigeerimine	31.12.2012
Pikaajaline eraldis	1 118		1 118
Kokku eraldised	1 118		1 118
	31.12.2012	Moodustamine/ korrigeerimine	31.12.2013
Pikaajaline eraldis	1 118	1 155	2 273
Kokku eraldised	1 118	1 155	2 273

SA Eestimaa Looduse Fond koos Eesti Rohelise Liikumisega loobusid 18. jaanuaril 2005.a. saadud Tallinna Ringkonnakohtu otsuse edasikaebamisest, tühistamaks keskkonnaministri 15.01.2004 otsust Saaremaa sadama keskkonnamõjude hindamise aruande heakskiitmise kohta. Seeläbi kuulub kohtuotsuste järgi SA Eestimaa Loode Fondilt koos Eesti Rohelise Liikumisega väljamõistmisele 35 000 krooni (2234 eurot) Keskkonnaministeeriumi kasuks. Seni pole Keskkonnaministeerium nõuet nimetatud summa väljamaksmiseks esitanud. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 157 lg 1 kohaselt on jõustunud kohtuotsusest või muust täitedokumendist tuleneva nõude aegumistähtaeg 30 aastat, arvates nõude sissenõutavaks muutumisest (antud juhul kohtuotsuse jõustumisest). 2013 aastal suurendati moodustatud eraldist 2273 euroni sihtotstarbeliselt kogutud annetuste jäägi arvelt.

Lisa 15 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

	31.12.2011	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2012	Lisa nr
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks						
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	879	38 362	0	-38 362	879	
Kokku sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	879	38 362	0	-38 362	879	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks						
Euroopa Liidu toetused (INTERREG+KIK kaasfinantseering)	-260 194	262 006	-2 605	-232 473	-233 266	
Euroopa Liidu muud fondid	-26 773	59 283		-22 558	9 952	
Norra Finantsmehhanismid (s.h. Vabaihenduste Fond)	-1 021	1 021		0	0	
WWF	44 530	66 987		-56 043	55 474	
Keskkonnainvesteeringute Keskus	32 888	305 300		-353 136	-14 948	
KÜSK jm Eesti riik (v.a.KIK)	16 015	72 674	-777	-90 162	-2 250	
Sihtotstarbelised annetused Eestist	53 276	8 872		-25 942	36 206	
Sihtotstarbelised annetused välismaalt	14 630	18 897		-28 644	4 883	
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-126 649	795 040	-3 382	-808 958	-143 949	
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	-125 770	833 402	-3 382	-847 320	-143 070	

	31.12.2012	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2013	Lisa nr
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks						
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	879			-879	0	
Kokku sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	879			-879	0	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks						
Euroopa Liidu toetused (INTERREG+KIK kaasfinantseering)	-233 266	181 056		-109 365	-161 575	
Euroopa Liidu muud fo	9 952	34 460		-34 273	10 139	
Norra Finantsmehhanismid (s.h. Vabauhenduste Fond)	0	19 911		-19 911	0	
WWF	55 474	51 368		-106 842	0	
Keskkonnainvesteeringute Keskus	-14 948	343 317		-314 950	13 419	
KÜSK jm Eesti riik (v.a.KIK)	-2 250	59 054		-57 742	-938	
Sihtotstarbelised annetused Eestist	36 206	20 539	-1 928	-35 498	19 319	
Sihtotstarbelised annetused välismaalt	4 883	0		-4 883	0	
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-143 949	709 705	-1 928	-683 464	-119 636	
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	-143 070	709 705	-1 928	-684 343	-119 636	16

Veerus Tulu/Amortisatsioon on kajastatud varade ja tegevuskulude sihtfinantseerimiseks saadud ja aruandeaastal kasutatud ning sihtfinantseerimise tuluna kaajastatud summad.

31.12.2013 seisuga positiivsed saldod on kajastatud bilansis passivas sihtfinantseerimise kohustusena ja negatiivsed saldod aktivas nõuetena.

Tulenevalt RTJ 12 muudatustest varade ja tegevuskulude sihtfinantseerimise tulu kajastamise nõuetes on tagasiulatavalt korrigeeritud üle-eelmisesse perioodi ulatava mõju võrra sihtfinantseerimise kohustuse 2012 aasta algaldot ja eelmise perioodi mõju võrra 2012 aasta lõppsaldot.

Bruto meetodi ümberarvestuse tulemusel on 2012 aasta põhivara sihtfinantseerimise kohustuse algaldot vähendatud 8640 euro võrra ja samas summas on suurendatud eelmiste perioodide tulemit.

2012 aastal saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks on tagasiulatavalt kajastatud kogu summas 2012 aasta tuluna ja 31 692 euro võrra vähendatud sihtfinantseerimise kohustuse lõppsaldot 31.12.2012 ning samas summas on suurendatud 2012 aasta tulemit.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise 2013 aasta tuludes on tehtud ümberarvestus eelmistel perioodidel laekunud annetuse kasutamata jääkide osas. 2013 aasta tuluna sihtotstarbelistest annetustest Eestis on lisaks aruandeaastal laekunud annetustele tuluna arvestatud ka eelmistel perioodidel laekunud annetusi summas 12 101 eurot, millega seotud võimalikud tingimused on täidetud.

Lisa 16 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2013	2012
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	683 464	836 868
Sihtfinantseerimise amortisatsioon	879	9 109
Mittesihtotsatabelised annetused ja toetused	6 928	3 782
Kokku annetused ja toetused	691 271	849 759
sh eraldis riigieelarvest	7 140	19 560

Rahalised ja mitterahalised annetused	2013	2012

Rahaline annetus	18 581	6 079
Kokku annetused ja toetused	18 581	6 079

Lisa 17 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

	2013	2012
Looduskaitsetised ekspertiisid	121 977	65 476
Looduskaitsetised talgureisid	15 573	16 698
Ruumide rendilaendmine	8 525	7 978
Sõidukite rendileandmine	2 521	3 150
Kaupade müük	670	520
Muud teenused	1 314	5 902
Raamatupidamisteenused	2 067	2 208
Kokku tulu ettevõtlusest	152 647	101 932

Muude teenuste tuludena on kajastatud reklaamilepingute alusel saadud tulud ja praktikandi juhendamistasud.

Lisa 18 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud

(eurodes)

	2013	2012
Energia	1 867	2 722
Elektrienergia	1 867	2 722
Transpordikulud	25 054	50 074
Üür ja rent	12 832	11 167
Mitmesugused bürookulud	10 908	11 962
Lähetuskulud	13 913	18 598
Koolituskulud	5 381	8 744
Sisseostetud tööd ja teenused	219 549	198 793
Seminaride, ürituste korraldamine	39 399	29 529
Töövahendid	20 721	9 005
Tükised ja reklaam	35 116	65 011
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	384 740	405 605

Lisa 19 Mitmesugused tegevuskulud (eurodes)

	2013	2012
Üür ja rent	2 042	715
Mitmesugused bürookulud	1 560	1 104
Lähetuskulud	471	1 136
Koolituskulud	0	234
Riia 185a kulud	275	275
Autode ja transpordikulud	9 895	10 464
Müügikaubad	389	352
Tasuliste teenuste kulu	20 489	28 779
Audit	1 178	1 208
Reklaam, tükised	1 418	2 271
Külaliste vastuvõtt, üritused	1 586	3 317
Liikmemaksud	1 171	246
Pangateenustasud	728	750
Palupõhja looduskool	0	4 891
Kokku mitmesugused tegevuskulud	41 202	55 742

Mitmesuguste tegevuskuludena on kajastatud üldvahenditest ja tasulistest teenustest osutamiseks tehtud kulud. Sihtfinantseerimise vahenditest kaetud tegevuskulud sisalduvad projektide otsekuludes.

Lisa 20 Tööjõukulud (eurodes)

	2013	2012
Palgakulu	270 936	314 645
Sotsiaalmaksud	91 918	109 401
Puhkusereserv sotsiaalmaksudega	1 068	1 008
Kokku tööjõukulud	363 922	425 054
Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna	313 679	346 667
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	19	24

Tööjõukuludesse on arvestatud ka töövõtulepingute alusel makstud tasud. 2012 aastal maksti töövõtulepingute alusel koos maksudega 51 700 eurot. 2013 aastal maksti töövõtulepingute alusel koos maksudega 40 312 eurot.

Lisa 21 Seotud osapooled (eurodes)

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

	31.12.2013	31.12.2012	
	Nõuded	Nõuded	Kohustused
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikud omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	0	55	0

2013	Ostud	Müügid		
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikud omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	0	51		
2012	Ostud	Müügid	Saadud laenud	Saadud laenude tagasimaksud
Tütarettevõtjad	0	0	9 400	9 400
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikud omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	0	806		

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2013	2012
Arvestatud tasu	70 237	47 031

Sihtasutuse juhtkonna hinnangul ei ole tehingutes eelpoolnimetatud osapooltega kajastatud turuhinnast oluliselt madalamaid ega kõrgemaid hindu.

Tegevjuhtkonna tasudena on arvestatud juhatuse liikmetest juhatuse esimehele, juhatuse aseesimehele ning raamatupidajale töölepingute alusel makstud tasud koos sotsiaalmaksudega.

Nõukogu liikmetele juhtimise teenuse eest tasusid ei arvestatud ega muid soodustusi ei antud.

Lisa 22 Projektide tulud valdkondade kaupa

Valdkond/ Projekt	2013	2012
Meri kokku	195 930	299 020
WWF MERI	44 141	25 129
Männiku oja	5 515	0
NAFTA annetuste kasutamine	357	1 568

Kõpu KIK / Soome KIK	89 817	127 995
Taastuskeskus KIK	29 005	30 977
Viigrid-KIK	7340	0
BSN	19 469	35229
EnSaCo	286	31 728
Gorwind/BALSAM	0	46 394
Mets kokku	30 882	18 764
WWF METS/ VÜF METS	25 882	18 764
Nordic METS	5 000	0
Märgalad kokku	103 827	128 986
Soode inventuur EE0045+jätk	32 098	36 233
Active Wetland	9 846	48 849
Turvas KIK/ PMHK-KIK	57 000	34 011
COCA sood	4 883	9 893
Looduskaitse kokku	69 299	86 488
Talgud KIK kokku	31 817	57 107
Talgud annetused	5 733	7 468
EVS vabat, GR50+, La_TEAM	23 563	9 914
A-13 Kõre	1 825	532
A-1 Lendorav	6 070	3 836
A-6 Nahkhiir	291	342
Liblikad KIK	0	3 752
HANSA	0	337
Ilves WWF	0	3 200
Loodusharidus kokku	69 260	64 257
SASS-KIK	10 000	3 400
Näitus-KIK	1 233	10 836
Konnad-KIK	40 463	36 561
Kõrv-KIK	0	8 488

HUNT-KIK	6 741	31
RV	10 823	4 941
Säästev areng kokku	190 439	168 005
Snowbal	84 497	70 273
Meatball	31 864	8 950
MAK-KIK/ MAK	41 047	7 110
TEEME ÄRA Eesti	29 170	43 265
Lets Do it World kokku	0	35 530
Globaal/ EKO_Energia	3 861	2 877
Muu kokku	31 634	36 329
CEEWeb	1 850	200
KÜSK Annetused	8 318	3 298
EKO+ EKO KÜSK	8 659	32 831
ÜLD annetused	6 928	0
KÜSK ELF areng	5 879	0
KOKKU:	691 271	808 958

Lisa 23 Sihtkapitalid

	Sihtkapital								Kokku
	Navitrolla sk	Eesti Energia sk	Loodus-hariduse sk	AS Triip sk	V.Mankini sk	Lotmani nim. noore loodus-kaitsja sk	Noore loodus-taluniku sk	Asuta-misel sisse-makstud sk	
Saldo seisuga 31.12.2011	230	1 553	2210	6 460	153	1 410	580	0	12596
Laekumised sihtkapitali	0	0	36	0	0	0	0		36
Eraldised sihtkapitalidest	0	0	0	0	0	-700	0		-700

Saldo seisuga 31.12.2012	230	1 553	2246	6 460	153	710	580	0	11932
Laekumised sihtkapitali	0	0	36	0	0	700	0		36
Eraldised sihtkapitalidest	0	0	0	0	0	0	0		0
Saldo seisuga 31.12.2013	230	1 553	2246	6 460	153	1410	580	0	12632